Rapport

Participatieverslag

Omgevingsvisie Stadskanaal

Klant: Gemeente Stadskanaal

Referentie: BI6497-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001
Status: S0/P01.01
Datum: 30 januari 2025

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

GEMEENTE Stadskanaal

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Euvelgunnerweg 25A
9723 CV Groningen
Mobility & Infrastructure
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 53 00
Email: info@rhdhv.com
Website: royalhaskoningdhv.com

Titel document:	Participatieverslag
Sub titel:	Omgevingsvisie Stadskanaal
Referentie:	BI6497-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001
Status:	P01.01/S0
Datum:	30 januari 2025
Projectnaam:	Omgevingsvisie Stadskanaal
Projectnummer:	BI6497
Auteur(s):	[redacted]
Opgesteld door:	Click here to enter text.
Gecontroleerd door:	[redacted]
Datum:	30 januari 2025
Goedgekeurd door:	
Datum:	

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	**Inleiding**	**3**
2	**Totstandkoming omgevingsvisie**	**3**
3	**Stakeholdersanalyse**	**7**
4	**Participatie**	**9**
4.1	(Mee)beslissen	9
4.2	Meedoen	12
4.3	Meedenken	17
4.4	Meeweten	18

Bijlagen

Rapport

1 Bijlage 1. Stakeholdersanalyse

2 Bijlage 2: Presentatie Raadsavond 7-11-2023

3 Bijlage 3: uitwerking stellingen Raadsavond 7-11-2023

4 Bijlage 4: presentatie college 30-01-2024

5 Bijlage 5: uitkomsten werksessie projectgroep 20-04-2023

6 Bijlage 6: Uitkomsten enquête

1 Inleiding

Participatie en de bijbehorende communicatie was een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot de omgevingsvisie Stadskanaal. Participatie is ingezet als middel om de kwaliteit van de oplossingsrichtingen te vergroten, door verschillende perspectieven, kennis en creativiteit te betrekken.

In het participatietraject voor de Omgevingsvisie Stadskanaal hebben we gewerkt vanuit de gouden regels voor participatie (zie figuur 1). De werkwijze en de uit te voeren activiteiten zijn beschreven in het participatieplan dat door de projectgroep is opgesteld en ter informatie naar het college en de raad is gestuurd. In dit verslag staat welke activiteiten hiervoor zijn uitgevoerd en welke uitkomsten en resultaten dat heeft opgeleverd.

Figuur 1 Gouden regels voor succesvolle participatie

Doel participatie

Hoewel participatie een verplicht onderdeel is van de Omgevingswet, hebben we het participatietraject vooral gedaan omdat we het zelf echt belangrijk vinden. De omgevingsvisie geeft aan hoe we willen omgaan met de (fysieke) leefomgeving, welke functies we waar wel en niet toestaan. En welke ambities we hebben voor de toekomst van de gemeente. Dit raakt direct aan de belangen van inwoners en andere stakeholders zoals bedrijven en maatschappelijke organisaties. We vinden het daarom belangrijk om meningen en ideeën te horen. Het is aan de gemeenteraad om uiteindelijk een brede belangenafweging te maken en de definitieve omgevingsvisie vast te stellen. Het doel van de participatie voor de omgevingsvisie was in het participatieplan als volgt geformuleerd:

Zoveel mogelijk inzichten en invalshoeken verzamelen om zo tot de 'meest optimale' en een zo breed mogelijk gedragen omgevingsvisie te komen.

2 Totstandkoming omgevingsvisie

Voor het opstellen van de omgevingsvisie hebben we vijf fasen doorlopen:
1. Voorbereiding en projectstart
2. Kernkwaliteiten en opgaven richting 2040
3. Ruimtelijke scenario's
4. Ruimtelijke dilemma's
5. Ruimtelijke keuzes en opstellen van de omgevingsvisie

Per fase hebben we diverse activiteiten uitgevoerd, die de basis hebben gevormd voor de vervolgstap en de uiteindelijke visie, zoals die nu voorligt. Onderstaand geven we van elke processtap een fasebeschrijving en welk product daaruit voorgekomen is.

Fase 1: Voorbereiding en projectstart
Het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor onze gemeente is in juni 2022 gestart. De projectteams vanuit onze gemeente en Royal HaskoningDHV hebben de planning en de projectdoelen vastgesteld tijdens de startbijeenkomst. Ook hebben we tijdens de startbijeenkomst de vervolgstappen besproken, zoals weergegeven in figuur 2. Hierna is begonnen met het ophalen van relevante informatie en een analyse van het bestaande beleid van de gemeente. Vanuit diverse gesprekken met beleidsambtenaren uit diverse domeinen hebben we gezamenlijk in beeld gebracht welk huidig beleid belangrijk is voor de omgevingsvisie. Welke ontwikkelingen zowel landelijk als regionaal spelen en welke beleidsdocumenten nuttig zijn voor de bureaustudie. Deze documenten zijn doorgenomen om de belangrijkste punten mee te kunnen nemen voor het vervolg.

Producten van deze fase:
- Plan van aanpak
- Participatieplan, inclusief een presentatie aan de gemeenteraad
- Startnotitie met daarin de bureaustudie en een analyse van de relevante beleidsdocumenten.

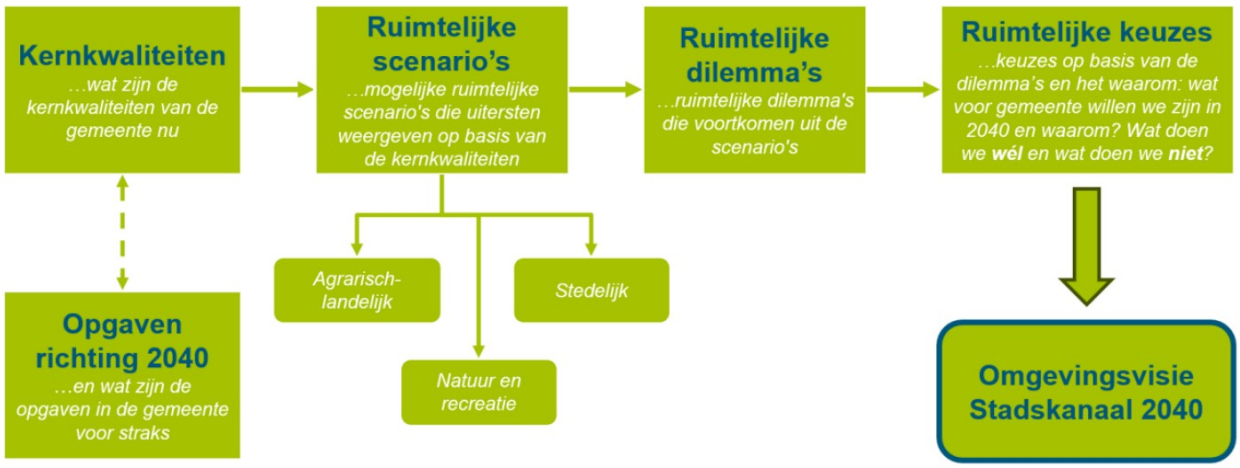

Figuur 2 Schematisch overzicht van de stappen om te komen tot de omgevingsvisie (eigen bewerking, 2024)

Fase 2: Kernkwaliteiten en opgaven richting 2040

In fase 2 hebben we de kernkwaliteiten van onze gemeente vastgesteld. Hierbij hebben we gekeken naar kwaliteiten die kenmerkend zijn voor onze gemeente op ruimtelijk en sociaal vlak. En wat de belangrijkste thema's en opgaven zijn richting 2040. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de kennis en ervaringen van veel verschillende doelgroepen om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van onze gemeente. In eerste instantie hebben we met het projectteam vanuit de gemeente Stadskanaal en Royal HaskoningDHV een interne werksessie gehouden om de belangrijkste thema's vast te stellen en een aantal kernkwaliteiten uit te werken. Deze gegevens zijn gebruikt in een eerste Werkatelier (zie de foto in figuur 3). Met diverse professionele stakeholders zijn in die sessie de kernkwaliteiten aangescherpt. Daarna zijn de kernkwaliteiten verder aangevuld met de antwoorden op de enquête (online en op papier) onder onze inwoners. Respondenten kregen hierin de ruimte om hun positieve punten aan te dragen en suggesties te delen over verschillende onderwerpen die relevant zijn voor deze visie. Ook hebben we gastlessen gegeven in groep 7/8 van de Musselhorst in Musselkanaal en groep 8 van de Willibrordschool in Stadskanaal (zie figuur 4).

Producten van deze fase:

- Kaart met kernkwaliteiten van de gemeente Stadskanaal
- Resultaten enquête, enquête (online en op papier) onder inwoners en bezoekers
- Praatplaten van de gastlessen op de Musselhorst en Willibrordschool.
- Kernkwaliteiten en relevante opgaven en ontwikkelingen richting 2024 in beeld en op kaart

Figuur 3 Deelnemers leveren hun bijdrage tijdens het 1e Werkatelier in Theater Geert Teis (eigen foto, juni 2023)

Fase 3: Ruimtelijke scenario's
Uit de kernkwaliteiten in fase 2 zijn een aantal bouwstenen omschreven. Deze bouwstenen hebben de basis gevormd voor de ruimtelijke scenario's die tijdens het tweede Werkatelier zijn behandeld. Samen met professionele stakeholders hebben we getekend op kaart en gediscussieerd over welke kansen, knelpunten, ontwikkelingen en behoeften deze scenario's zouden opleveren. Door het denken in drie scenario's werden onderlinge afhankelijkheden van elke scenario in beeld gebracht. In ieder scenario lag het zwaartepunt van de focus op een paar bouwstenen, waardoor bepaalde thema's leidend waren en andere juist minder aan bod kwamen.

Producten van deze fase:
- Ruimtelijke dilemma's
- Relevante kansen, knelpunten, opgaven en ontwikkelingen in beeld en op kaart aangescherpt

Figuur 4 Leerlingen van groep 8 van de Willibrordschool in Stadskanaal denken mee over de omgevingsvisie (eigen foto, februari 2023)

Fase 4: Ruimtelijke dilemma's
In de vierde fase is gekeken naar vragen die gesteld werden als gevolg van de scenario's: als we voor deze scenario gaan op deze locatie? Welke gevolgen heeft dat? En welke kansen en knelpunten brengt dit met zich mee? Deze vragen hebben we bewaard tot meerdere 'dilemma op dinsdag'-sessies. Hierin hebben we voor diverse thema's dilemma's voorgelegd aan professionele stakeholders in het derde Werkatelier en voor de gemeenteraad. Met elkaar werd nagedacht over de keuzes per dilemma en wat goed is voor Stadskanaal. Het was daarbij niet relevant welke keuze er werd gemaakt. Het ging juist om de reden achter de keuze. Door middel van deze scenario's, de dilemma's en uiteindelijk de onderbouwde keuzes hebben we de concept omgevingsvisie met bijbehorende kaarten uitgewerkt.

Producten van deze fase:
- Ruimtelijke keuzes
- Concept omgevingsvisie en visiekaarten

Fase 5: Ruimtelijke keuzes en het opstellen en vaststellen van de omgevingsvisie
De dilemma's en de uiteindelijke keuzes en oplossingen hiervoor hebben de richting voor Stadskanaal in 2040 bepaald. De onderbouwing voor de ruimtelijke keuzes zijn in een vierde Werkatelier met maatschappelijke partners en daarna met de gemeenteraad verder aangescherpt. Hierin is gekeken naar het dagelijkse leven in het Stadskanaal van nu, gevolgd door welke kansen, zorgen en behoeften hieruit voortkomen.

Alle gegevens en inzichten uit de doorlopen projectfasen zijn samengevoegd tot één verhaal en samenhangend plan met onze ambities richting 2040 en daarna. Wij als gemeente, team vanuit Royal HaskoningDHV en vooral onze inwoners en de professionele en maatschappelijke stakeholders hebben daaraan bijgedragen. De omgevingsvisie is uitgewerkt op basis van ruimtelijke keuzes, verdeeld over vijf thema's, en onderbouwd met tekst en visiekaarten. Hiervoor hebben diverse interactieve werksessies plaatsgevonden met de projectteams van de gemeente Stadskanaal en Royal HaskoningDHV. Zo zijn de visieteksten en kaarten stap voor stap opgesteld, doorgenomen en aangescherpt met deze Omgevingsvisie als eindresultaat.

3 Stakeholdersanalyse

Bij aanvang van het project Omgevingsvisie Stadskanaal is een stakeholdersanalyse gemaakt. In de analyse hebben we gebruik gemaakt van de aanpak strategisch omgevingsmanagement (SOM). Dit is erop gericht om in goede synergie met de verschillende stakeholders te komen tot een gedragen eindproduct. Niet iedere stakeholder hoeft op eenzelfde wijze te worden betrokken. We onderscheiden daarom verschillende participatieniveaus, te weten meebeslissen, meedoen, meedenken en meeweten (zie Figuur 5).

Figuur 5 De participatieladder

Onderaan de participatieladder staat **meeweten**. Dit houdt in dat stakeholders van informatie worden voorzien over resultaten en daarover vragen kunnen stellen zonder actief bij te dragen aan het proces. Dit kan bijvoorbeeld via een inloopbijeenkomst of nieuwsbrief. Een trapje hoger in de participatieladder staat **meedenken.** Meedenkers krijgen de mogelijkheid om actief mee te denken vanuit hun ervaringen, kennis en kunde op gerichte momenten in het proces. **Meedoen** betekent bijdragen aan de uitvoering van een project, in dit specifieke geval de totstandkoming van de omgevingsvisie. Tot slot zijn de mensen die **meebeslissen** bevoegd om besluiten te nemen en financiële middelen vrij te maken voor de uitvoering.

Uitkomsten stakeholderanalyse

Op basis van documenten en gesprekken met de projectgroep is breed geïnventariseerd welke stakeholders een belang (kunnen) hebben in de omgevingsvisie. Deze stakeholders zijn vervolgens ingedeeld in verschillende categorieën en kenmerken.

In figuur 6 staat een visuele weergave van de stakeholderanalyse. De volledige analyse is te vinden in de bijlage van dit rapport. De stakeholdersanalyse is tijdens het opstellen voorgelegd aan de projectgroep omgevingsvisie van de gemeente Stadskanaal. De door hun voorgestelde aanvullingen zijn verwerkt in de deze versie.

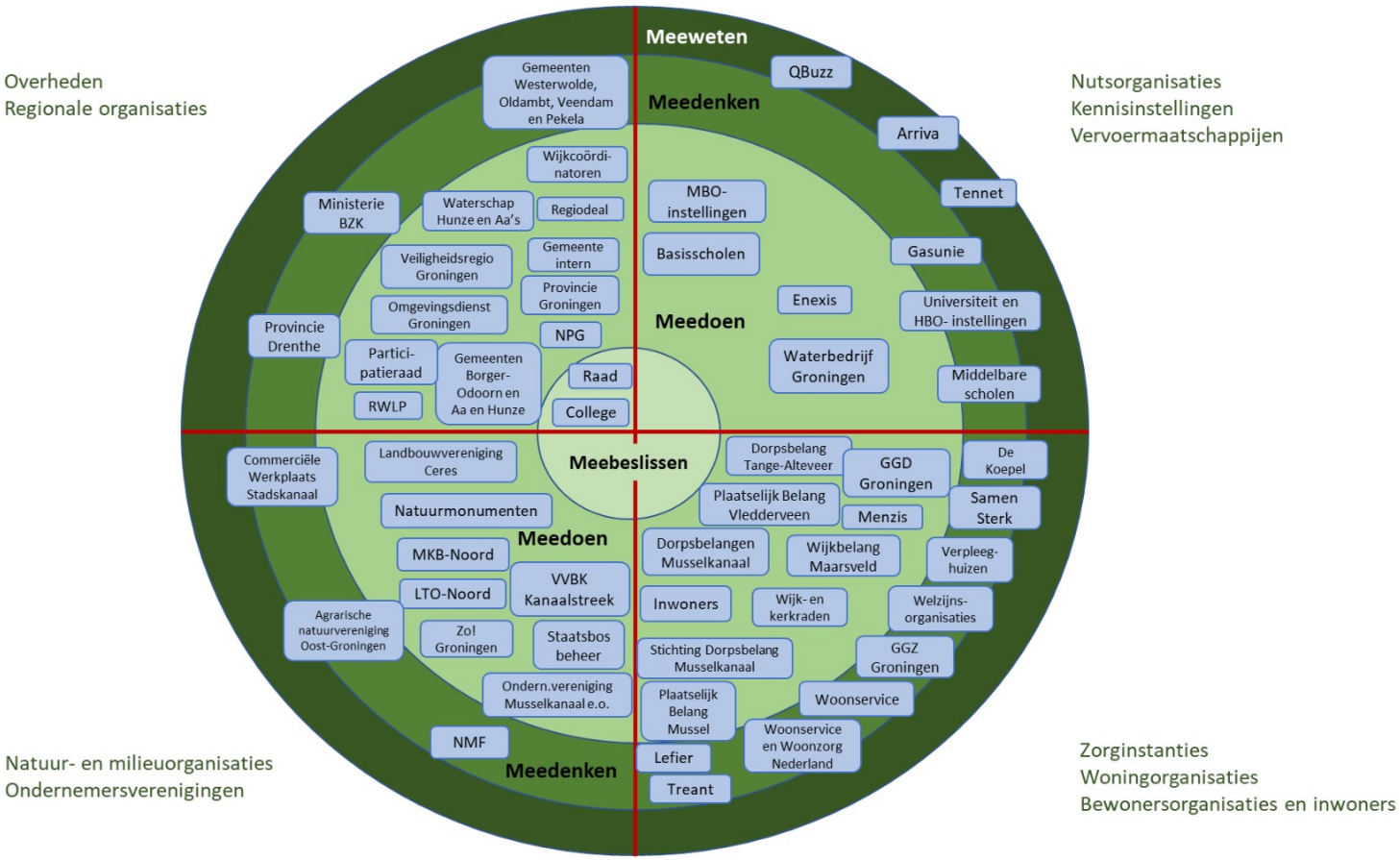

Figuur 6 Stakeholders en hun rol richting de omgevingsvisie Stadskanaal

4 Participatie

Dit hoofdstuk beschrijft de acties die vanuit het participatietraject zijn uitgevoerd. Daarbij zijn meteen de belangrijkste uitkomsten beschreven.

4.1 (Mee)beslissen

Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders
De raad en het college besluiten over de inhoud en ruimtelijke keuzes die in de definitieve omgevingsvisie staan uitgewerkt. De gemeenteraad stelt de Omgevingsvisie uiteindelijk vast.

Samen met college en raad hebben we doorlopend stappen gezet om de huidige situatie goed in beeld te brengen en de visie vorm te geven. Een belangrijk onderdeel daarvan was onder meer de dilemma's die voorlagen: welke keuze maken we voor onze openbare ruimte? Met zowel college als raad hebben we hiervoor meermaals 'over de lijn' gedaan om hun keuzes en onderbouwing daartoe inzichtelijk te krijgen. Zo hebben we keuzes voorgelegd over de thema's wonen (inbreiding of uitbreiding, gemeentelijke sturing of marktwerking), bedrijvigheid (nieuwe bedrijventerreinen of uitbreiden bestaande terreinen), openbaar vervoer (grotere kernen goed of kleine kernen (bijna) niet bereikbaar), ruimte (natuurontwikkeling of een intensieve agrarische sector), voorzieningen (regionale voorzieningen geconcentreerd in Stadskanaal of elke kern met basisvoorzieningen) en gezondheid (verbeteren van gezondheid of beschermen van gezondheid). Hieruit kwamen diverse inzichten naar voren die een plek hebben gekregen in de visie, zoals:

- **Wonen**: Kijk eerst naar inbreiding van bestaande wijken en kernen, als het niet anders kan dan pas uitbreiden. En dan bij voorkeur aan de randen. Let op genoeg groen in woonwijken. Als gemeente kunnen we faciliteren en kaders stellen op basis van behoeften van onze inwoners, maar de uitvoering ligt bij de markt.
- **Bedrijvigheid**: De Nedersaksenlijn biedt kansen, kijk eerst naar bestaande bedrijventerreinen, zoals Bedrijvenpark Stadskanaal en Zuid-Groningen, voordat nieuwe worden aangelegd. Daarnaast: cluster, waar mogelijk, zwaardere bedrijven op bedrijventerrein Zuid-Groningen.
- **Openbaar vervoer**: De gemeente is hierin niet leidend, maar wil zich er hard voor maken dat alle kernen goed bereikbaar blijven. Deelmobiliteit en belbussen kunnen alternatieve opties zijn.
- **Ruimte**: Kijk goed naar wat past per deelgebied en ondergrond. Voorbeelden zijn: biologisch en natuur-inclusief op zandgronden en grootschalig op de veengronden. Meer grootschalige en/of intensieve agrarische bedrijfsvoering past niet.
- **Voorzieningen**: Elke kern moet beschikken over een aantal basisvoorzieningen (onderwijs, huisarts), maar de gemeente kan niet alle dagelijkse voorzieningen overal in stand houden.
- **Gezondheid**: Het is al een basistaak om te handhaven dat bedrijven overlast beperken en schadelijke uitstoot vermijden. Daarnaast willen we als gemeente gezond leven en bewegen stimuleren en faciliteren.

De verantwoordelijk wethouder en een afvaardiging van de raad was aanwezig bij de werkateliers.

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Raadsavond (1): Plan van aanpak en participatieplan	Presentatie over en doorspreken van het plan van aanpak voor de omgevingsvisie en het bijbehorende participatieplan aan de gemeenteraad. Dit was een interactieve sessie, waarbij ruimte was voor discussie en om een bijdrage te leveren voor een gedragen onderbouwing. De verantwoordelijk wethouder heeft de presentatie geopend.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam ▪ Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, input leveren	14 november 2022
Werkatelier I: Kernkwaliteiten	Samen met stakeholders behandelen wat kenmerkend is voor onze gemeente en over welke kernkwaliteiten we beschikken. De verantwoordelijk wethouder heeft het werkatelier geopend. Verder was een afvaardiging van de gemeenteraad aanwezig om deel te nemen aan de interactieve sessie.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier	15 juni 2023
Werkatelier II: Ruimtelijke scenario's, dilemma's en keuzes	Vervolg op het werkatelier over de kernkwaliteiten. Met de ruimtelijke scenario's kijken naar welke ruimtelijke dilemma's voortkomen uit de voorgelegde scenario's en uitersten van de visie. Deze dilemma's zijn voorgelegd en besproken om te komen tot goed onderbouwde ruimtelijke keuzes richting 2040. De verantwoordelijk wethouder heeft het werkatelier geopend. Verder was een afvaardiging van de gemeenteraad aanwezig om deel te nemen aan de interactieve sessie.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier door te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de scenario's en dilemma's	27 september 2023
Werkatelier III: Leven in Stadskanaal nu en ruimtelijke dilemma's en keuzes	Tot slot het derde werkatelier met maatschappelijke stakeholders als een vervolg op de dilemma's en ruimtelijke keuzes. Het dagelijkse leven in Stadskanaal staat hierin centraal. Gevolgd door welke kansen, zorgen en behoeften hieruit voortkomen. De verantwoordelijk wethouder heeft het werkatelier geopend. Verder was een afvaardiging van de gemeenteraad aanwezig om deel te nemen aan de interactieve sessie.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Maatschappelijke stakeholders (afvaardigingen van wijk- en kerkraden, sportverenigingen, cultuurorganisaties, bewonersverenigingen, gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier om te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de dilemma's	11 oktober 2023

Raadsavond (2): Ruimtelijke dilemma's	Het doornemen van de stand van zaken en het proces van de omgevingsvisie aanscherpen van de ruimtelijke keuzes die gemaakt zijn in Werkatelier III samen met de gemeenteraad. Dit was een interactieve sessie, waarbij ruimte was voor discussie en om een bijdrage te leveren voor een gedragen onderbouwing. De verantwoordelijk wethouder heeft de presentatie geopend.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, actieve deelname aan ruimtelijke dilemma's en keuzes, bijdrage leveren	7 november 2023
Presentatie aan college van B&W: Stand van zaken en ruimtelijke keuzes	Doornemen van de stand van zaken van de omgevingsvisie, het doorlopen participatieproces en de planning tot afronding. Dit was een interactieve sessie waarbij ruimte was voor vragen en het leveren van bijdragen vanuit het college.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ College B&W: laten informeren, bijdrage leveren	30 januari 2024
Raadsavond (3): Aanscherping ruimtelijke keuzes	Presentatie aan de raad over de huidige stand van zaken van de visie en ruimtelijke keuzes. Hierbij lag de focus op het verder aanscherpen van de ruimtelijke keuzes die gemaakt zijn in Werkatelier III en bij Raadsavond (2). Dit was een interactieve sessie, waarbij ruimte was voor discussie en om een bijdrage te leveren aan een gedragen onderbouwing. De verantwoordelijk wethouder heeft de presentatie geopend.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, actieve deelname aan het uitwerken van de ruimtelijke dilemma's en aanscherping van keuzes	12 februari 2024
Presentatie aan college van B&W: Eindversie omgevingsvisie	Presentatie van de omgevingsvisie met ruimte voor vragen en de laatste aanpassingen vanuit de bestuurders. Alle ruimtelijke keuzes zijn doorgenomen, om de visie op hoofdlijnen, waar nodig, aan te kunnen scherpen.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ College B&W: laten informeren, bijdrage leveren voor aanpassingen aan de keuzes	17 december 2024
Raadsavond (4): Bespreken Ontwerp Omgevingsvisie	Presentatie aan de gemeenteraad, samen met de verantwoordelijk wethouder, om inzicht te geven in het gevolgde participatie- en schrijfproces, de ruimtelijke keuzes en de onderbouwing daarvan in de omgevingsvisie.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: voorbereiden, bijdrage leveren, ondersteuning van projectteam, presenteren ▪ Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, actieve deelname aan de discussie over de inhoud van de visie en de uiteindelijke uitwerking van de ruimtelijke keuzes	17 maart 2025

4.2 Meedoen

Projectgroep

De projectgroep voor de omgevingsvisie bestond uit beleidsmedewerkers van gemeente Stadskanaal. De projectgroep heeft een actieve bijdrage gehad in het opstellen van tussenproducten en meedenken in het proces. Periodiek zijn voortgangsoverleggen gehouden. In een werksessie op 20 april 2023 (zie figuur 7) is met de werkgroep bepaald wat de belangrijkste thema's zijn die moeten terugkomen in de enquête en uiteindelijke visie (zie bijlage 5). In het laatste stadium, bij het schrijven van de Omgevingsvisie, zijn alle hoofdstukken doorgenomen en aangescherpt door leden van de projectgroep.

Figuur 7 Intern werkatelier met de projecgroep: waar moet onze omgevingsvisie over gaan?

Werkateliers: ontwerpend onderzoek

De inhoudelijke uitwerking van de thema's van de omgevingsvisie is gedaan tijdens drie werkateliers. In deze ateliers zijn de resultaten van eerdere participatie en onze bureaustudie gekoppeld aan de inhoudelijke thema- en gebiedskennis van de stakeholders in de categorie meedoen. Tijdens deze sessies zijn alle thema's op inhoud behandeld, is het dagelijks leven in Stadskanaal in woord en beeld gevat en is gekeken naar ruimtelijke dilemma's en uiteindelijke keuzes hierin richting 2040.

Met behulp van kaarten van de gemeente hebben we de huidige kernkwaliteiten van de gemeente in beeld gebracht. Deze kwaliteiten hebben geleid tot een drietal scenario's. Door het denken in drie scenario's werden onderlinge afhankelijkheden van elke scenario in beeld gebracht (zie figuur 8). In ieder scenario lag het zwaartepunt van de focus op een paar bouwstenen. Daardoor waren bepaalde thema's leidend en kwamen andere juist minder aan bod. De drie scenario's waarmee werd gewerkt waren:

- **Agrarisch-landelijk gebied**: ruimte aan agrarische activiteiten, behoud van openheid en focus op inbreiding van centra, kleinschalige bebouwing langs de linten en kernen met afzonderlijke voorzieningen.
- **Natuur en recreatie**: natuurlijke en ecologische verbindingen zijn leidend, gezonde leefomgeving met ruimte voor recreatie en beweging in de natuur, op en langs het water, beperkte ruimte voor woningbouw en samenwerkende kernen.
- **Verstedelijking**: uitbreiding aan kernen, levendige kernen en ontwikkelingen rondom het toekomstige station, innovatie in het landelijk gebied en een robuust infra- en ov-netwerk tussen alle kernen.

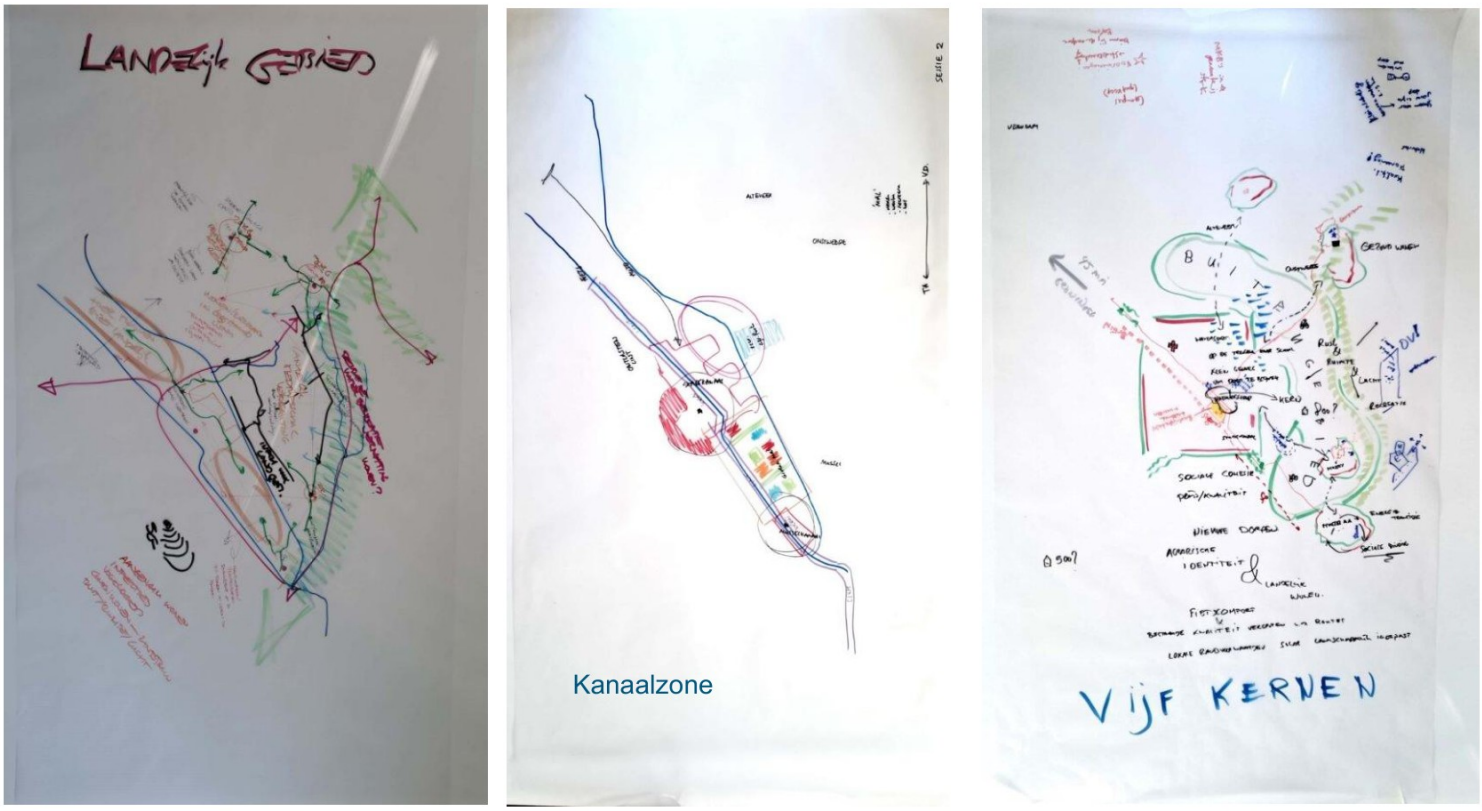

Figuur 8 Uitwerking van de drie scenario's

Deze scenario's en gesprekken daarover hebben geleid tot vragen en de ruimtelijke dilemma's, zoals beschreven bij '(Mee)beslissen'.

Gastlessen groepen 7 en 8

Voor de groepen 7 en 8 van basisschool de Musselhorst in Musselkanaal en groep 8 van de Willibrordschool in Stadskanaal hebben we een *Gastles Omgevingsvisie* gegeven. Dit vonden we belangrijk, omdat de visie bepalend is voor hoe hún leefomgeving eruit gaat zien over 15-20 jaar. Het doel was kinderen informeren over de omgevingsvisie en ideeën ophalen hoe kinderen aankijken tegen bijvoorbeeld het opwekken van duurzame energie in hun gemeente. Kinderen hebben doorgaans een hele andere kijk op de wereld als volwassenen.

De uitkomsten van de schoolworkshop zijn samengevat op een poster, dat vervolgens aan de scholen is aangeboden (zie figuur 9).

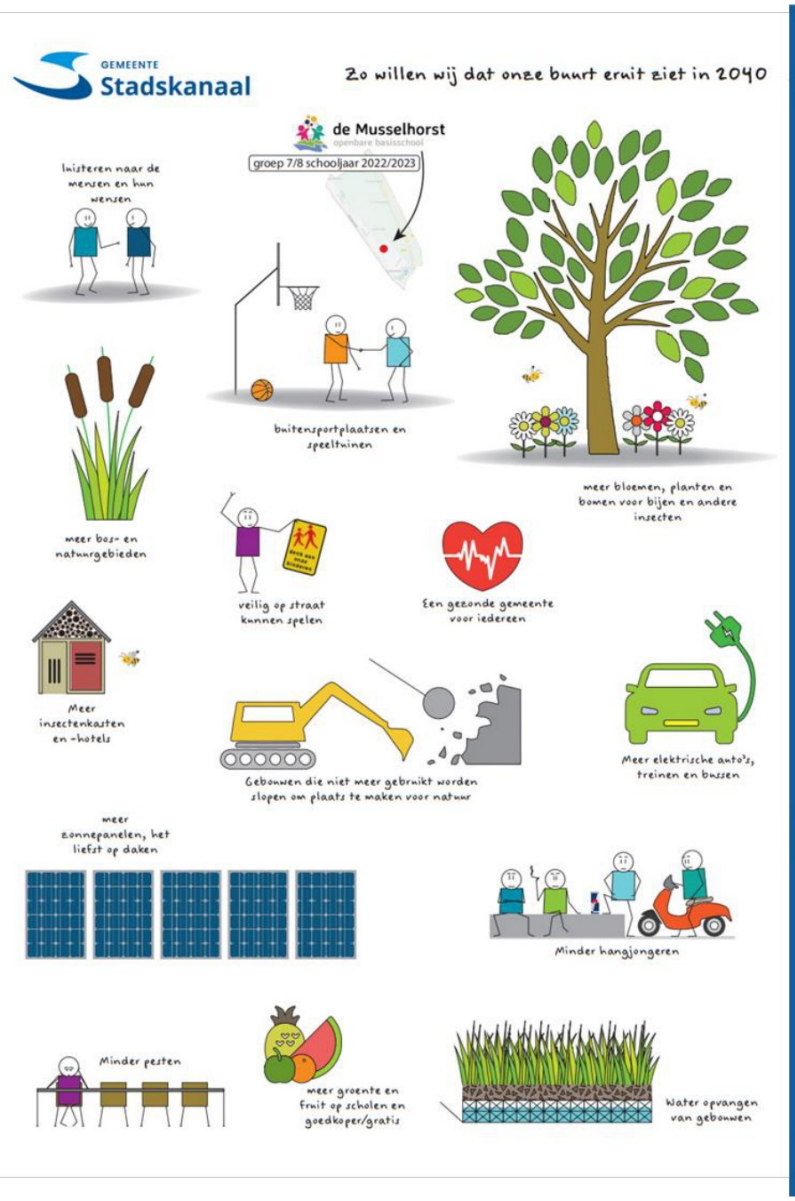

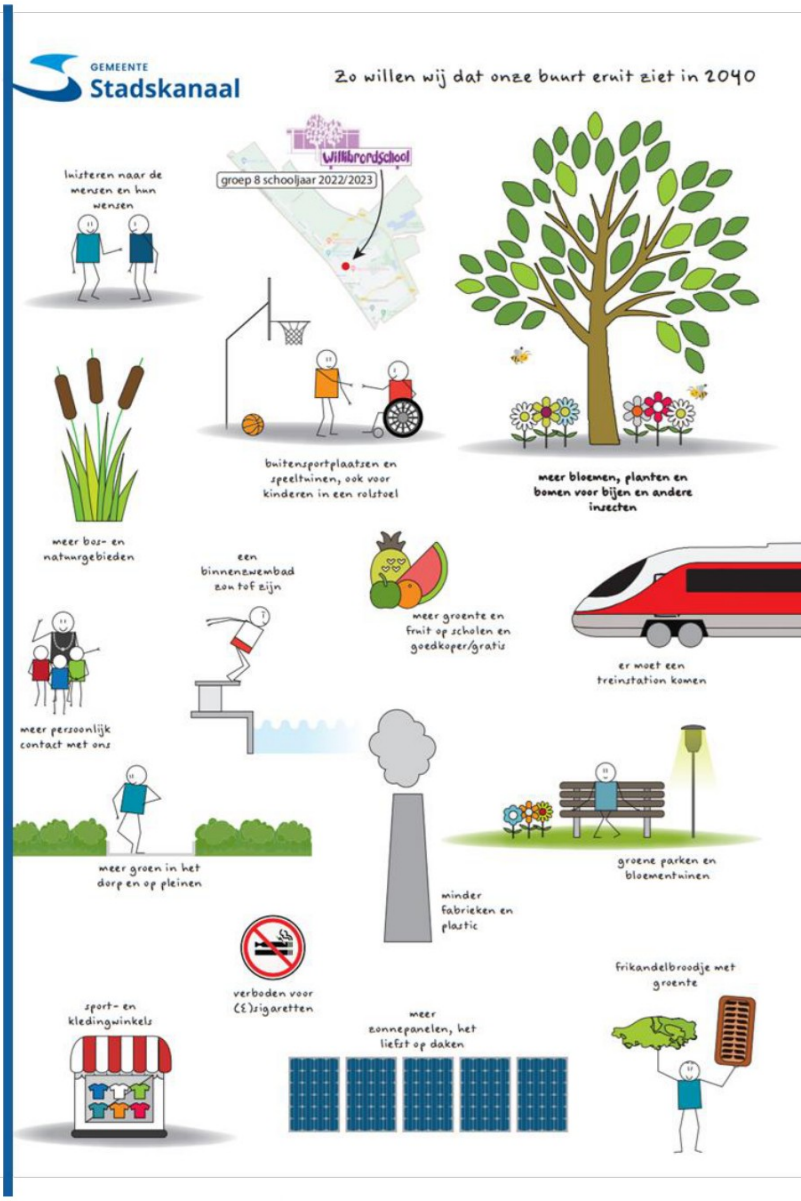

Figuur 9 De posters voor beide basisscholen met uitkomsten van de gastlessen

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Projectstart projectteam gemeente en Royal HaskoningDHV	Kennismaking tussen beide projectteams, het bespreken van het plan van aanpak, de planning en de participatieactiviteiten.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren	5 juli 2022
Gastlessen (1) Ubbo Emmius Stadskanaal	Gastlessen over de omgevingsvisie aan de leerlingen van de Ubbo Emmius Business School te Stadskanaal	▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: voorbereiden en presenteren	8 februari 2023
Gastlessen (2) Willibrordschool (Stadskanaal) en Musselhorst (Musselkanaal)	Gastlessen over de omgevingsvisie met leerlingen van de groepen 7 en 8 van beide basisscholen. Interactieve lessen om de visie en behoeften van leerlingen op te halen. In juni zijn praatplaten met daarop hun bijdrage gepresenteerd.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdrage ▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren en presenteren	Februari en juni 2023
Interne werksessie Kenmerken en kernkwaliteiten	Voor de omgevingvisie gezamenlijk vaststellen van: ▪ De belangrijkste thema's; ▪ Kenmerkende aspecten van en in de gemeente; ▪ Kernkwaliteiten van Stadskanaal.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren	20 april 2023
Werkatelier I: Kernkwaliteiten	Samen met stakeholders behandelen wat kenmerkend is voor onze gemeente en over welke kernkwaliteiten we in Stadskanaal beschikken	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier	15 juni 2023
Werkatelier II: Ruimtelijke scenario's, dilemma's en keuzes	Vervolg op het werkatelier over de kernkwaliteiten. Aan de hand van de ruimtelijke scenario's kijken naar welke ruimtelijke dilemma's voortkomen uit de voorgelegde scenario's en uitersten van de visie. Deze dilemma's zijn voorgelegd en besproken om te komen tot een goed onderbouwde ruimtelijke keuzes richting 2040	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier door te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de scenario's en dilemma's	27 september 2023
Werkatelier III: Leven in Stadskanaal	Met maatschappelijke stakeholders als een vervolg op de dilemma's en ruimtelijke	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen	11 oktober 2023

nu en ruimtelijke dilemma's en keuzes	keuzes. Het dagelijkse leven in Stadskanaal staat hierin centraal. Gevolgd door welke kansen, zorgen en behoeften hieruit voortkomen	▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Maatschappelijke stakeholders (afvaardigingen van wijk- en kerkraden, sportverenigingen, cultuurorganisaties, bewonersverenigingen, gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier om te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de dilemma's	
Interne werksessie: Ruimtelijke keuzes	Verder aanscherpen van de ruimtelijke keuzes die gemaakt zijn in Werkatelier III en tijdens de Raadsavond (2) met beide projectteams	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren.	10 januari 2024
Interne werksessies concept omgevingsvisie	Diverse werksessies waarin stap voor stap de visieteksten en kaarten worden opgesteld en doorgenomen. Per sessie worden diverse delen van de visie behandeld en aangescherpt.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: uitwerken van de omgevingsvisie en bijbehorende kaarten ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren voor de visie en beoordelen van de gedeelde conceptteksten en -kaarten.	Maart tot en met november 2024
Inloopavonden	Inloopavonden voor belangstellenden van de omgevingsvisie, waarbij ruimte is voor vragen.	• Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, beantwoording van vragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: voorbereiden, beantwoording van vragen	Tweede en derde kwartaal 2025

4.3 Meedenken

Enquête voor meedenken

Om inwoners mee te laten denken over de omgevingsvisie hebben we een enquête uitgezet. Op twee manieren hebben we inwoners de kans geven om hun mening te geven voor de visie:

- **Online**: de enquête is via de website van de gemeente, LinkedIn en Facebook online beschikbaar gesteld en aangekondigd via de huis-aan-huis krant. Daarnaast werd de enquête uitgezet via het burgerpanel van de gemeente.
- **Op papier**: we hebben een geprinte versie van de enquête achtergelaten bij ondernemers in Stadskanaal, Musselkanaal, Alteveer, Mussel en Onstwedde en we hebben bij winkelcentra gestaan met de geprinte versie. Daarmee hebben we ook groepen die online niet gauw de enquête invullen de kans gegeven hun ideeën te delen. Deze zijn door de respondenten retour gezonden of afgegeven bij het gemeentehuis.

De enquête bestond uit 64 vragen, verdeeld over tien categorieën met acht specifieke thema's. Na een aantal algemene vragen, kon men per thema aangeven of ze de vragen wilden beantwoorden. De acht categorieën waren:

1. Leefbaarheid
2. Gezondheid
3. Wonen
4. Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving
5. Bereikbaarheid en mobiliteit
6. Duurzaamheid en klimaat
7. Economie, bedrijvigheid en landbouw
8. Toerisme, recreatie en cultuur

De enquête is door bijna 1.000 mensen ingevuld. Dat is een resultaat waar we erg tevreden mee zijn. Deelnemers met diverse achtergronden hebben hun ideeën met ons kunnen delen. We hebben dit, waar mogelijk, meegenomen in de visie en ruimtelijke keuzes. In de visie staan diverse quotes vanuit de enquête. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven en een totaaloverzicht is te vinden in de bijlage 6.

Deelnemers zijn (zeer) tevreden over:

- Het voorzieningenniveau in de gemeente
- De hoeveelheid groen
- De openheid, rust en dorpse karakter in de gemeente
- Het aantal en de aanwezigheid van fiets- en wandelpaden
- De bereikbaarheid van de gemeente per fiets en auto
- Aantrekkelijkheid van de gemeente voor ouderen

Als verbeterpunten komen naar voren:

- Het openbaar vervoer van, in en naar de gemeente
- Aantrekkelijkheid en kansen voor jongeren

Verder kwam naar voren dat:

- Werkgelegenheid en het aanbod van betaalbare (starters)woningen voor jongeren belangrijk zijn.
- Nabije zorg in de buurt en goede (levensloopbestendige) woningen voor ouderen punten van aandacht zijn.
- Bijna 40% genoeg woningen en betaalbaar wonen het belangrijkste thema vinden.
- De aanwezigheid van het Refaja Ziekenhuis Stadskanaal voor bijna de helft van de respondenten belangrijk is in de gemeente.

- Een ruime meerderheid voorstander is van meer sociale woningen en/of andere woonvormen, zoals tiny houses.
- Genoeg straatverlichting sterk bijdraagt aan het gevoel van veiligheid in je eigen woonomgeving.
- Ongeveer 75% van de respondenten nieuwe windmolen- en zonneparken niet zien zitten.
- Het open en landelijke karakter van de gemeente behouden moeten blijven.
- De locatie van centra van de kernen, scholen en (vervolg)opleidingen vooral goed bereikbaar moeten zijn op verschillende manieren.
- Theater Geert Teis een belangrijke culturele functie heeft in de gemeente.
- De gemeente aantrekkelijker wordt voor recreatie en toerisme met het verbeteren van fiets- en wandelpaden, toegankelijker maken van het groen en water (onder meer Pagedal) en meer activiteiten en/of horeca waar weg en water samenkomen.

-

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Enquête: Uitgebreide vragenlijst over alle relevante thema's voor de omgevingsvisie	Vragenlijst (online en op papier) voor alle inwoners en bezoekers over alle relevante thema's voor de visie. Totaal aantal respondenten: 1.000 (afgerond)	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: opstellen vragenlijst, vastleggen bijdragen ▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren voor en delen van de enquête ▪ Inwoners en bezoekers gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren over hoe zij de gemeente ervaren, welke kansen en knelpunten zij zien en behoeften die zij hebben	Februari en maart 2023

4.4 Meeweten

Fysieke inloopbijeenkomsten voor de brede omgeving

Tijdens de ter inzagelegging organiseren we twee inloopbijeenkomsten om inwoners, ondernemers en andere geïnteresseerden te informeren over het Ontwerp Omgevingsvisie. Hier is het mogelijk om eventuele vragen te beantwoorden. Deze inloopbijeenkomsten zijn gepland in het tweede en derde kwartaal 2025.

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Inloopavonden	Inloopavonden belangstellenden	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, beantwoording van vragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: voorbereiden, beantwoording van vragen	Tweede en derde kwartaal 2025

Bijlage

1 Bijlage 1. Stakeholdersanalyse

Zie apart Excelbestand

2 Bijlage 2: Presentatie Raadsavond 7-11-2023

1

2

3

4

5

6

Kernkwaliteiten
Kernkwaliteiten van de gemeente in beeld als basis voor de omgevingsvisie
Hoe kunnen toekomstige ontwikkelingen een plek krijgen in ons landschap, zonder daarbij de waarden en kernkwaliteiten van ons landschap te laten verdwijnen?
→ slimme keuzes, verbindingen en keuzes

7

Wat hebben we allemaal gedaan? (1/2)

8

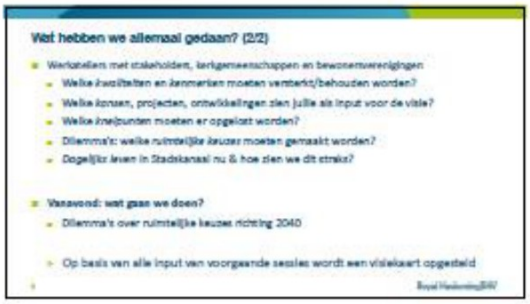
Wat hebben we allemaal gedaan? (2/2)
Werksessies met stakeholders, kerkgemeenschappen en bewonersverenigingen
Welke kwaliteiten en kenmerken moeten versterkt/behouden worden?
Welke kansen, projecten, ontwikkelingen zien jullie als input voor de visie?
Welke knelpunten moeten er opgelost worden?
Dilemma's: welke ruimtelijke keuzes moeten gemaakt worden?
Dagelijks leven in Stadskanaal nu & hoe zien we dit straks?
Vanavond: wat gaan we doen?
Dilemma's over ruimtelijke keuzes richting 2040
Op basis van alle input van voorgaande sessies wordt een visiekaart opgesteld

9

Dilemma op dinsdag
... maar dan op woensdag!
We gaan actief met elkaar aan de slag!
Spelregels
In twee groepen uiteen (deze ruimte & Raadszaal)
Je moet kiezen!
Er is géén goed of fout
Het gaat ons om de onderbouwing van de keuzes
Vrij vertaald naar: https://dilemmaopdinsdag.nl/

10

... eentje om erin te komen!

11

Ruimtelijke dilemma's

12

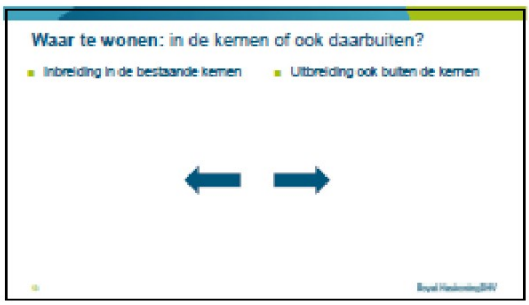

13

14

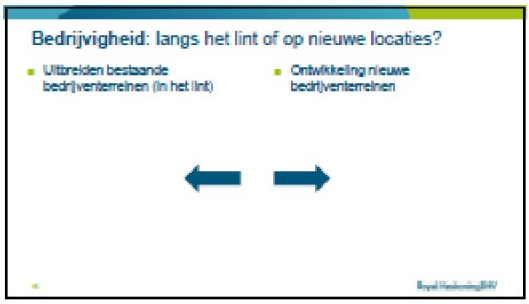

15

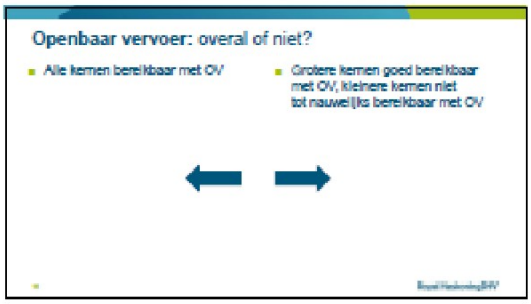

16

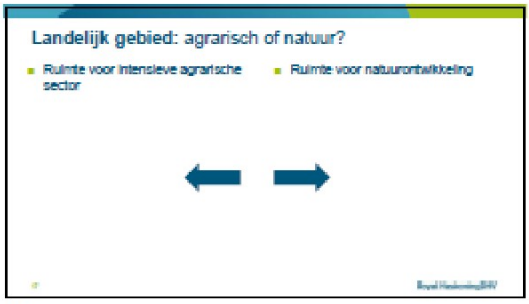

17

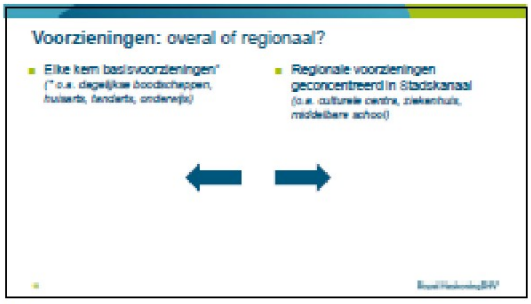

18

Gezondheid: beschermen of verbeteren?

- Inzetten op beschermen van gezondheid
  (o.a. luchtkwaliteit, verkeersgeluid, afstand tot industrie)
- Inzetten op verbeteren van gezondheid
  (gezonde leefomgeving door voorzieningen, groen en beweegvriendelijkheid)

19

Terugkoppeling & afronding

20

Wat zeiden de stakeholders?

21

Heel erg bedankt voor uw inbreng!

22

3 Bijlage 3: uitwerking stellingen Raadsavond 7-11-2023

STELLING 1: 'Waar te wonen?'	*Inbreiding*	*Uitbreiding*
	4	7
	Verdichting, want de grond is schaars.	
	Stadskanaal in één stuk aan	Nieuwe wijken hoeft niet, maar aan de
	Musselkanaal zie ik niet gebeuren	randen is nog ruimte om uit te breiden
		In Ter Apel heb je een ecodorp - zelfvoorzienend wonen. Houdt het beperkt tot de kernen, want wees zuinig
	Begin in de kernen, is dat vol kijk dan ook naar buiten de kernen	op natuur. Maar kijk ook naar andere initiatieven
		Er ligt eenmaal een grote woningbouwopgave
		Inbreiding ben ik ook voorstander van, maar binnen bestaande kernen is soms ook niet te betalen. Dus kijk ook naar buiten de kernen
		Klimaatbestendigheid is van belang, dus geef groen de ruimte binnen de kernen
		Maak wonen mogelijk op voormalige agrarische grond
STELLING 2: 'Woningbouw'	*Overlaten aan de markt*	Sturing door gemeente
	6	6
		Houdt rekening met vraag en aanbod, maar stuur daar ook in. Sociale
	Markt kan goed inspelen op de vraag en gemeenten en provincies zijn daarin faciliterend	woningbouw is van belang. Mensen die meer te besteden hebben, kopen een kavel en bouwen naar hun mogelijkheden
	Gemeente is kaderstellend. Signalen uit de markt zijn niet gehoord. Kijk naar de wensen en geluiden van inwoners, denk ook in bredere kaders	Markt haalt vaak genoeg gekke dingen uit, zoals: balkon waren niet meer verplicht bij appartementen. Dus stel eisen en geef richting
		Sturing door gemeente, ook op locaties
	Een meedenkende gemeente in plaats van een sturende	waar in eerste instantie niet aan gedacht is. Voor alle typen woningen
	Gemeenten bouwen geen woningen. Faciliteerd investeerders in de regio.	Behoefte aan tiny houses, want kopen is nagenoeg onmogelijk en sociale huur is
	Gemeente geeft riante kavels uit in Alteveer, maar dat lukt ook niet	amper mogelijk. Tiny house geeft toch ruimte voor een eigen plek

		Woningen voor jongeren zijn van belang, om ze hier te houden in plaats van dat ze naar bijvoorbeeld Groningen trekken. Bouw voor de beginnende starter Groeiende bevolking, onstaat vraag naar specifieke naar woningen voor bijvoorbeeld asielzoekers. Wordt veel gebouwd naar Nederlandse normen en waarden, dus mogelijk is dat iets dat verandert
STELLING 3: 'Bedrijvigheid'	*Uitbreiden bestaande bedrijventerreinen* 8 Bedrijfsleven heeft niet lastig, dus ga niet direct kijken naar nieuwe bedrijventerreinen. Vanuit historie: met nieuwe bedrijventerreinen, verloederen de oudere bedrijventerreinen Eerst huidige bedrijventerreinen volbouwen, daarna kijken of uitbreiding nodig is Cluster bedrijven in plaats van losse plukjes Boerenbedrijven zijn ook bedrijven. Eerst oude doorontwikkelen, en verder creatief zijn Regionale opgave. Kijk breder dan de eigen gemeente Ontwikkeling bij buurgemeenten is niet erg, afstanden zijn klein. Maar zitten huidige bedrijventerreinen vol, dan kijken naar uitbreiding	*Ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen* 4 Mogelijk nog wat ruimte op bestaande terreinen. Kan het daar, prima. Maar houd ook rekening met de komst van de Nedersaksenlijn N366: Grootschalige bedrijventerreinen in Zuid Groningen, in eigen gemeente 2e Boerendiep.
STELLING 4: 'OV'	*Alle kernen bereikbaar met OV* 10 Leefbaarheid gaat achteruit wanneer kleinere kernen niet bereikbaar zijn. Overdag effectief inzetten, niet 's avonds tot bijvoorbeeld 00:00 uur. Belbus is ook een optie OV is meer dan reguliere bussen, ook belbussen en taxi's. Deelmobiliteit een optie	*Grotere kernen bereikbaar met OV, rest niet tot nauwelijks* 2 OV is een bepaalde massa nodig. In kleinere kernen kom je daar niet aan, dus met gebruikelijke OV is dat niet te doen.
STELLING 5: 'Landelijk gebied'	*Intensief agrarisch*	*Natuurontwikkeling*

	6	6
	We hebben prachtige natuur, dus meer hoeft niet Nederland is één van de grootste voedselproducenten, dus stap daar niet zomaar vanaf	Kijk naar de deelgebieden. Zand: Natuur, biologisch. Veen: grootschalig (bieten, aardappels) Natuurinclusieve landbouw. Beste van beide Ruimte beperken voor grootschalige intensieve agrariërs. Veel export. Dus ga naar kleinschalig Grens is bereikt qua grootte. Kijk goed waar. Gebruik je de ruimte niet voor natuurontwikkeling? Dan kun je het inzetten voor agrarische grond
STELLING 6: 'Voorzieningen'	*Elke kern basisvoorzieningen*	*Regionale voorzieningen*
	5	7
	Elke kern heeft wel basisvoorzieningen nodig (onderwijs, huisarts, dagelijke boodschappen) Aantal voorzieningen kun je beperken (spreekuren voor huisartsen) in kleinere kernen Leefbaarheid op het platteland moet versterkt worden. Stadskanaal redt zich wel, heeft al jaren een regionale functie. De kernen daarentegen moet je aantrekkelijk houden. Daar zijn basisvoorzieningen voor nodig	Basisvoorzieningen in kleinere kernen zijn niet altijd mogelijk. Dus behoud voorzieningen in grotere kernen en stimuleer voorzieningen in kleinere kernen Regionaal goed inrichten, want Huisarts: digitaal Supermarkt: online boodschappen Onderwijs: regionaal inrichten Wil je je voorzieningen echt goed in blijven richten, focus je dan op regionale sterkte
STELLING 7: 'Gezondheid'	*Beschermen gezondheid*	*Verbeteren gezondheid in leefomgeving*
	2	10
	Basistaak van de overheid om bedrijven die uitstoot veroorzaken, overlast te laten beperken zonder schadelijke uitstoot	Zoveel wetten en regels in Nederland: bescherming komt vanzelf. Stimuleren van een gezonde leefomgeving levert uiteindelijk geld op Het één doen, het ander niet laten. Luchtkwaliteit in het noorden is niet het grootste probleem. Afstanden tot in industrie ook niet. En qua leefomgeving en gezonde inrichting daarvan kun je actief wat doen

Stimuleer inwoners om te sporten en bewegen door sportveldjes en onderhouden en behouden natuurgebieden etcetera
Fietspaden en -routes naar de kernen moeten in orde zijn bijvoorbeeld

4 Bijlage 4: presentatie college 30-01-2024

1

2

3

4

5

6

Door de tijd heen
Omgevingsvisie Kromé

7

Wat hebben we allemaal gedaan? (1/2)
Vlee op basis van:
Beeband beleid uit de bureaustudie
Enquêtes (via internet en op straat, circa 1000 respondenten)
Schoolworkshops (gastlessen op Willibrord en Musselhorst)
Werksessie gemeente (projectteam, over thema's)
Werkatelier 1 (professionele stakeholders, over kernkwaliteiten)
Werkatelier 2 (professionele stakeholders, over scenario's en dilemma's)
Werkatelier 3 (maatschappelijke stakeholders, over het leven nu en dilemma's)
Raadssessie (met de Raad, over dilemma's)
Participatie

8

Wat hebben we allemaal gedaan? (2/2)
Bouwstenen
Scenario's
Kernkwaliteiten

9

Kernkwaliteiten
Veenontginning (open-recht-gras-landbouw)
Zandgrond (beslolen-bomen-natuur)
Beken/kanalen (kronkelend-natuur-recreatie)
Kanaal (wonen-recreatie-cultuur-industrie)
Ecologie (natuurverbinding Pagedijp)
5 Kernen (identiteit-sociale samenhang)
Linibebouwing (langgerekt)
Sociale tralleit (rall souzen, maar doun)
Voorzieningenniveau
Kernkwaliteiten van de gemeente in beeld als basis voor de omgevingsvisie
stimme kansen, verbindingen en keuzes

10

Belangrijkste thema's:
1. Wonen
2. Leefbaarheid
3. Openbaar vervoer

11

Online enquête
Vragenlijst Omgevingsvisie Stadskanaal

12

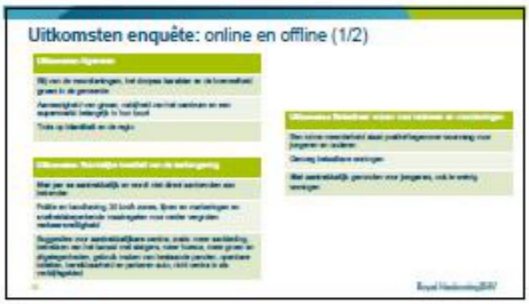

13

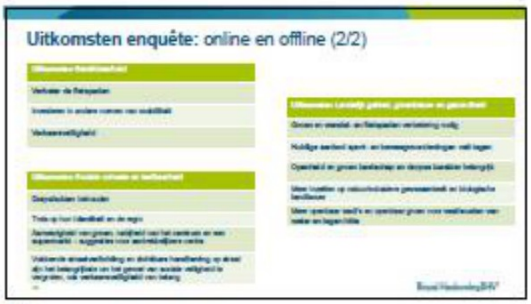

14

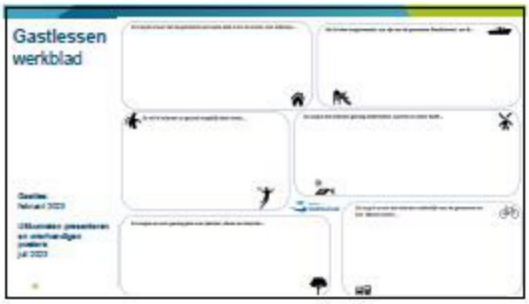

15

16

17

18

Opbouw van de visie

- Kernkwaliteiten
- Van 3 Scenario's..
- ...naar één 1 visie
- Meerdere thema's (2 a 3 verbindende pijlers)
- Onderbouwing keuzes per thema

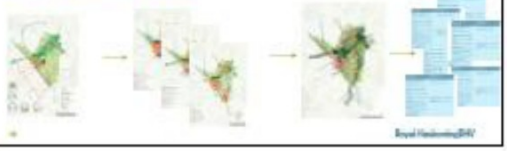

19

Opbouw van de visie

Pijlers / Thema's (hoofdstuk)	Duurzaamheid	Leefbaarheid	Water en bodem sturend
Landbouw en landschap			
Natuur en recreatie			
Wonen en bedrijvigheid			
Veiligheid en gezondheid			
Bereikbaarheid en mobiliteit			

20

Visiekaart (*concept*)

21

Belangrijkste uitgangspunten

- Voldoende en kwalitatief woningaanbod voor iedere doelgroep in een groene en gezonde leefomgeving;
- Optimaal ruimtegebruik: minimaliseren aantasting van het (open) landschap;
- Waardering voor landschap en cultuurhistorie;
- Bereikbare kernen: stimuleren duurzame vormen van mobiliteit;
- Samenwerkende kernen en regio, centrum voor maakindustrie;
- Focus op leefbaarheid en toekomstbestendige (basis)voorzieningen.

22

Ruimtelijke keuzes per thema:
wat doen we wel en *wat doen we niet*

23

Natuur en recreatie

Landbouw en landschap

24

Veiligheid en gezondheid
Bereikbaarheid en mobiliteit

25

Wonen en bedrijvigheid

26

Kaarten per thema:
voorbeeld 'Wonen en bedrijvigheid'
* Nog: concept

27

Vragen, opmerkingen en suggesties

28

Op naar de omgevingsvisie
voor Stadskanaal

29

5 Bijlage 5: uitkomsten werksessie projectgroep 20-04-2023

1

2

3

4

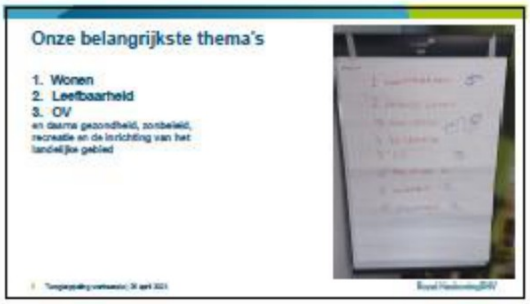

5

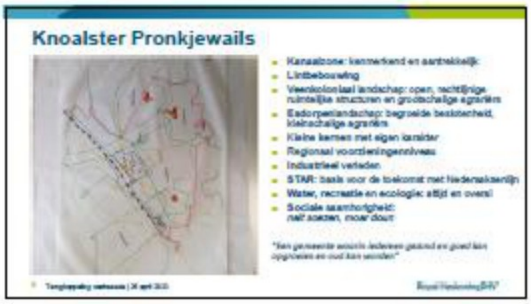

6

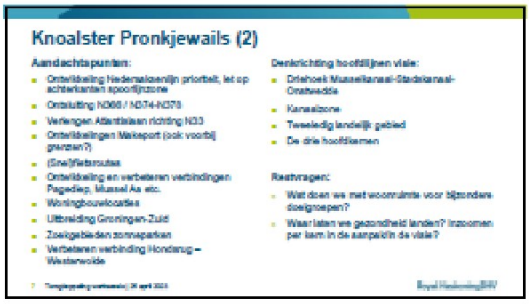
Knoalster Pronkjewails (2)
Aandachtspunten:
Ontwikkeling Nederaltenwijk prioriteit, let op achterliggende spoorlijnzone
Ontsluiting N366 / N374-N378
Verlengen Atlantikaan richting N33
Ontwikkelingen Makeport (ook voorbij grenzen?)
(Snel)fietsroutes
Ontwikkeling en verbeteren verbindingen Pagedijp, Mussel As etc.
Woningbouwlocaties
Uitbreiding Groningen-Zuid
Zoekgebieden zonneparken
Verbeteren verbinding Hondsrug – Westerwolde
Denkrichting hoofdlijnen visie:
Driehoek Musselkanaal-Stadskanaal-Onstwedde
Kanaalzone
Tweeledig landelijk gebied
De drie hoofdkernen
Restvragen:
Wat doen we met woonwijk voor bijzondere doelgroepen?
Waar laten we gezondheid landen? Inzoomen per kern in de aanpak in de visie?

7

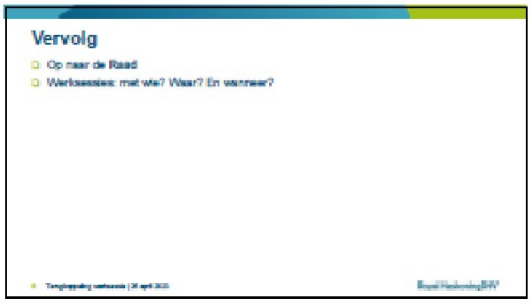
Vervolg
Op naar de Raad
Werksessies: met wie? Waar? En wanneer?

8

6 Bijlage 6: Uitkomsten enquête

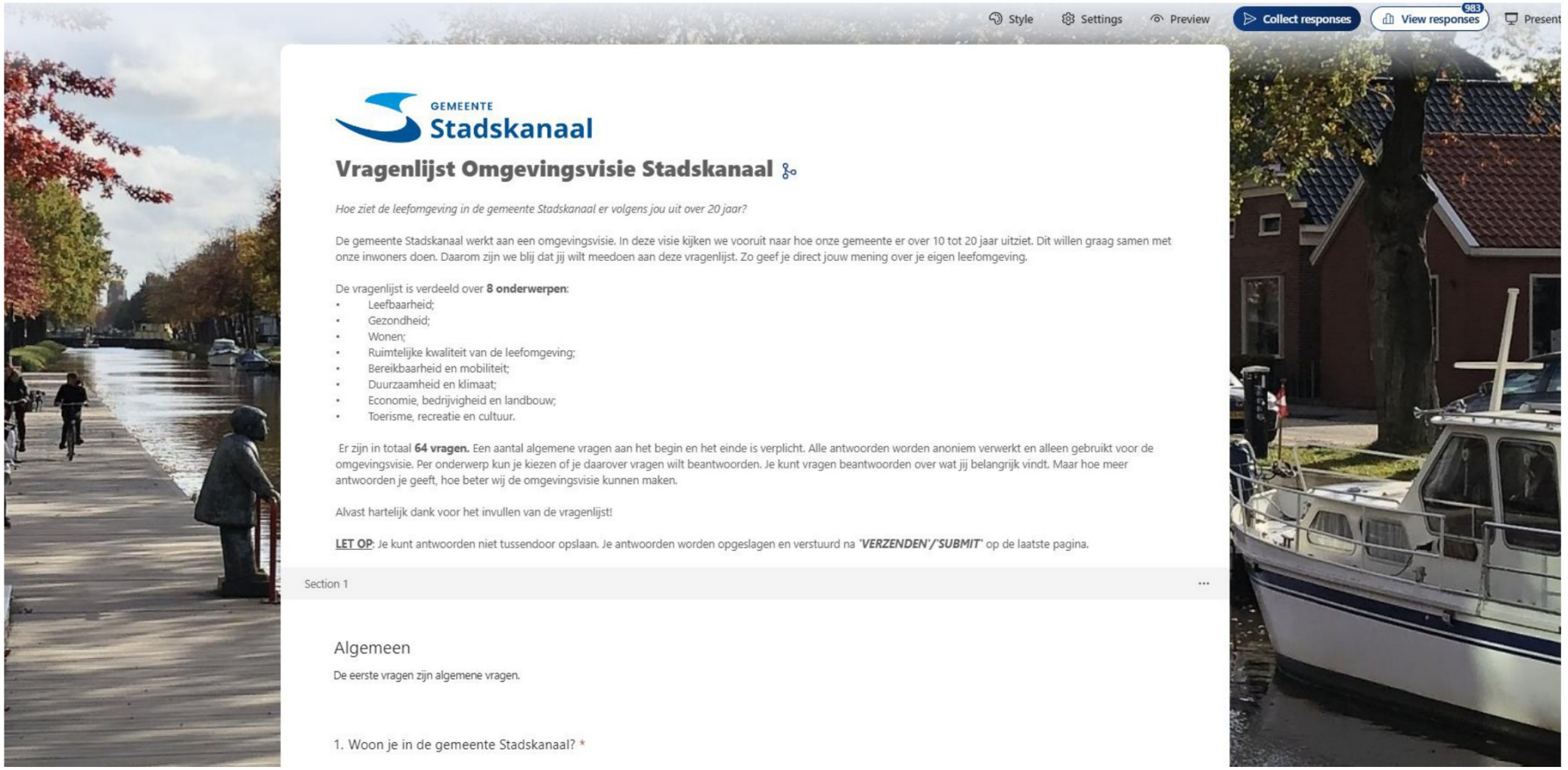

Overzicht van antwoorden

Gesloten

Antwoorden	Gemiddelde tijd	Duur
983	34:52	111 Dagen

1. Woon je in de gemeente Stadskanaal?

Meer details

Ja	894
Nee	89

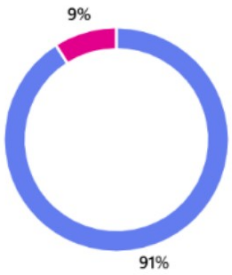

2. Waarvoor kom je met name in de gemeente Stadskanaal?

Meer details

Werk	30
Opleiding	16
Recreatie (winkelen, theater, etc.)	44
Andere	36

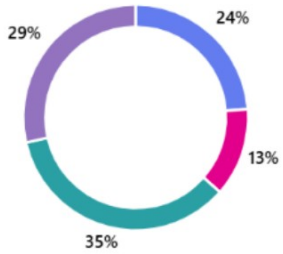

3. Waar word je blij van in de gemeente Stadskanaal?

Meer details

Hoeveelheid groen	451
Recreaciemogelijkheden	153
Hoeveelheid water	246
Dorpse karakter	407
Open landschap	232
Aanwezige voorzieningen (winkels, zorginstellingen, dorpshuizen, etc.)	551
Werkgelegenheid	120
Opleidingsmogelijkheden	144
Ligging in de regio	215
Fiets- en wandelpaden in de omgeving	338
Sport- en beweegvoorzieningen	249
Andere	114

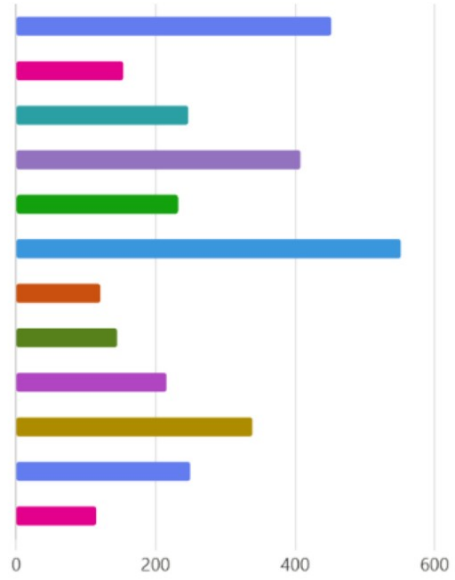

4. Waarschijnlijk ben je iedere dag in de openbare ruimte van de gemeente te vinden. Daarom vinden we het belangrijk dat je jouw mening kunt geven over de toekomst. Jij gaat er namelijk gebruik van maken. We willen graag weten wat ji j het belangrijkst vindt over de leefomgeving in de gemeente Stadskanaal.

Meer details

De volgorde van de thema's hieronder kun je veranderen door ze te verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovena an. En het minst belangrijke thema zet je onderaan.

1	Genoeg betaalbare en goede woningen
2	Voorzieningen (winkels, zorginstellingen, dorpshuizen, etc.)
3	Groen (bomen, planten etc.)
4	Openbaar vervoer om de gemeente goed bereikbaar te houden (busverbindingen, treinstations etc.)
5	Recreatiemogelijkheden (winkelen, theater, horeca, havens etc.)

5. Wil je vragen beantwoorden over het thema leefbaarheid?
More details
Ja 907
Nee 76
8%
92%
6. Ben je het eens of oneens met deze stellingen over het thema leefbaarheid?
More details
Helemaal oneens
Oneens
Neutraal
Eens
Helemaal eens
Geen mening
De gemeente is aantrekkelijk voor jongeren
De gemeente is aantrekkelijk voor ouderen
De gemeente heeft genoeg ontmoetingsplekken buiten
De gemeente heeft genoeg sport- en beweegvoorzieningen
De gemeente heeft genoeg recreatiemogelijkheden
De gemeente heeft genoeg winkelmogelijkheden
Ik voel me veilig op openbare plekken in de gemeente
De gemeente heeft genoeg openbaar groen (bomen, planten, parken, etc.)
Het openbaar vervoer in de gemeente is goed geregeld
De gemeente heeft genoeg horeca locaties
In de gemeente vinden genoeg evenementen plaats
De gemeente heeft genoeg aanlegsteigers voor de recreatievaart
De gemeente heeft genoeg openbare ontmoetingsruimtes (bijvoorbeeld een bibliotheek)
100%
0%
100%
7. Wat is volgens jou belangrijk om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijk te houden voor jongeren?
More details
Kies maximaal drie mogelijkheden.
Aanbod van opleidingsmogelijkheden 347
Werkgelegenheid 570
Sport- en beweegvoorzieningen 139
Aanbod betaalbare woningen 627
Cultuur en recreatiemogelijkheden (winkelen, theater, bioscoop etc.) 256
Clubs en verenigingen voor jongeren 193
Dorpshuizen of cafés 159
Goed openbaar vervoer 299
Other 35
0
200
400
600
800

8. Wat is volgens jou belangrijk om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijk te houden voor ouderen?

More details

Kies maximaal drie mogelijkheden.

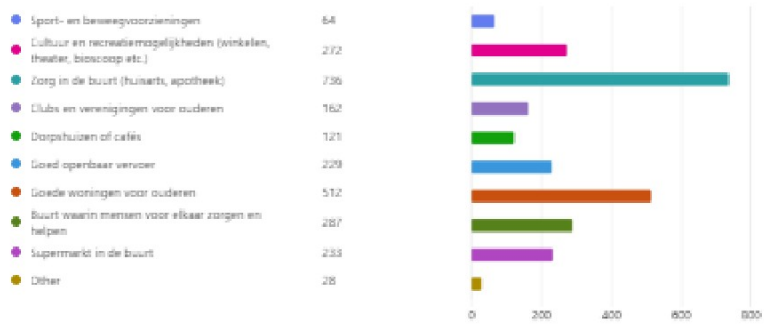

9. Wat zijn voor jou belangrijke redenen om in een buurt of dorp te wonen?

More details

Kies maximaal drie mogelijkheden.

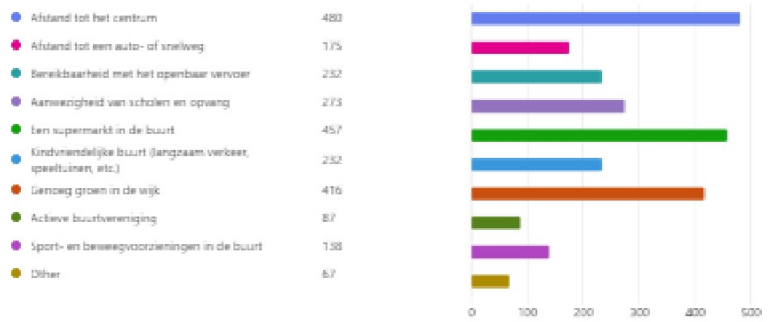

10. Hoe tevreden ben je over de voorzieningen in je eigen buurt?

More details

11. Met welke voorziening(en) in je eigen buurt of dorp ben je blij?

More details

Schrijf je antwoord op.

720
Responses

Latest Responses
"het aantal verschillende winkels"
...

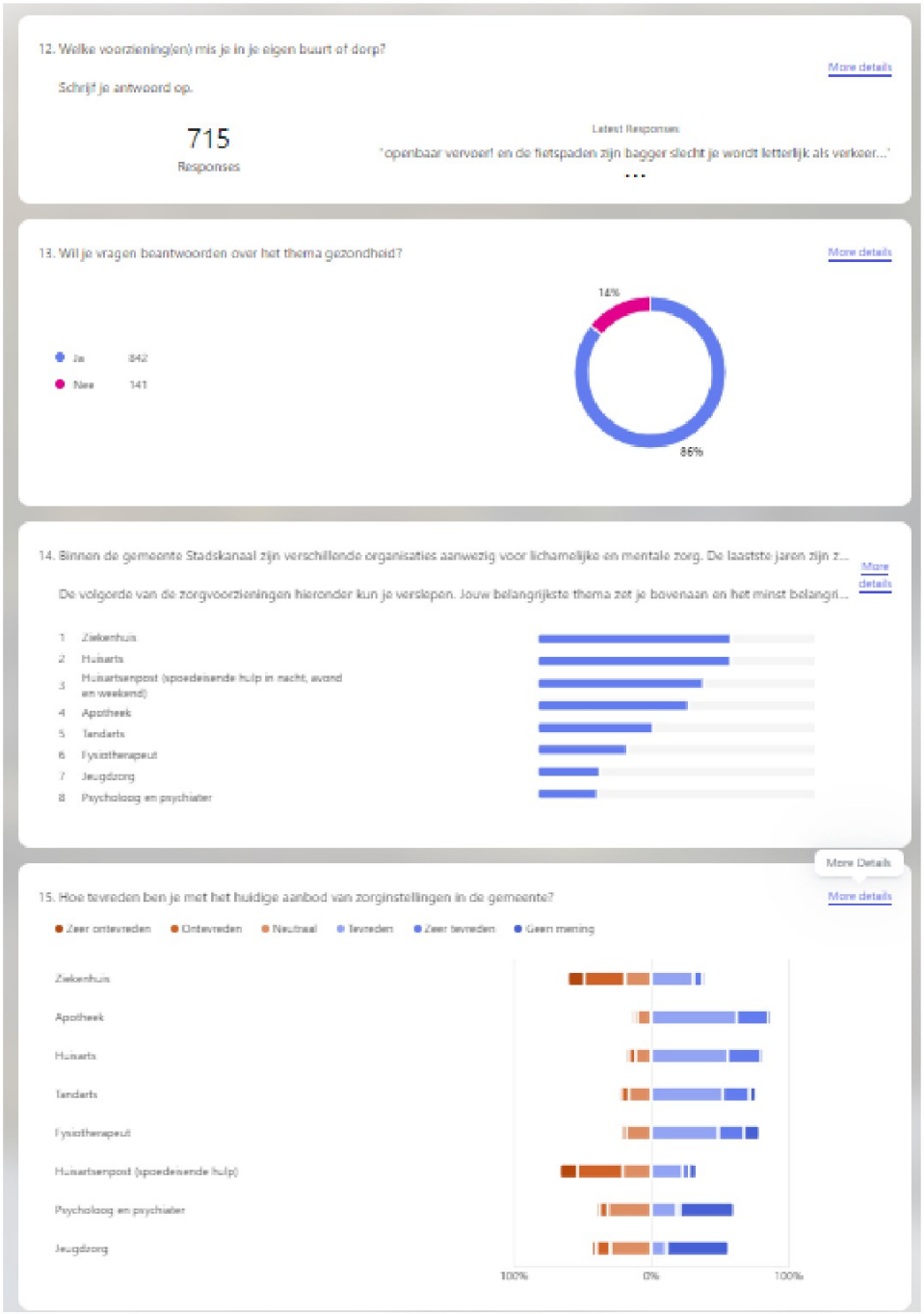
12. Welke voorziening(en) mis je in je eigen buurt of dorp?
More details
Schrijf je antwoord op.
715
Responses
Latest Responses
"openbaar vervoer! en de fietspaden zijn bagger slecht je wordt letterlijk als verkeer..."
...
13. Wil je vragen beantwoorden over het thema gezondheid?
More details
Ja 842
Nee 141
14%
86%
14. Binnen de gemeente Stadskanaal zijn verschillende organisaties aanwezig voor lichamelijke en mentale zorg. De laatste jaren zijn z...
More details
De volgorde van de zorgvoorzieningen hieronder kun je verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovenaan en het minst belangri...
1 Ziekenhuis
2 Huisarts
3 Huisartsenpost (spoedeisende hulp in nacht, avond en weekend)
4 Apotheek
5 Tandarts
6 Fysiotherapeut
7 Jeugdzorg
8 Psycholoog en psychiater
More Details
15. Hoe tevreden ben je met het huidige aanbod van zorginstellingen in de gemeente?
More details
Zeer ontevreden
Ontevreden
Neutraal
Tevreden
Zeer tevreden
Geen mening
Ziekenhuis
Apotheek
Huisarts
Tandarts
Fysiotherapeut
Huisartsenpost (spoedeisende hulp)
Psycholoog en psychiater
Jeugdzorg
100%
0%
100%

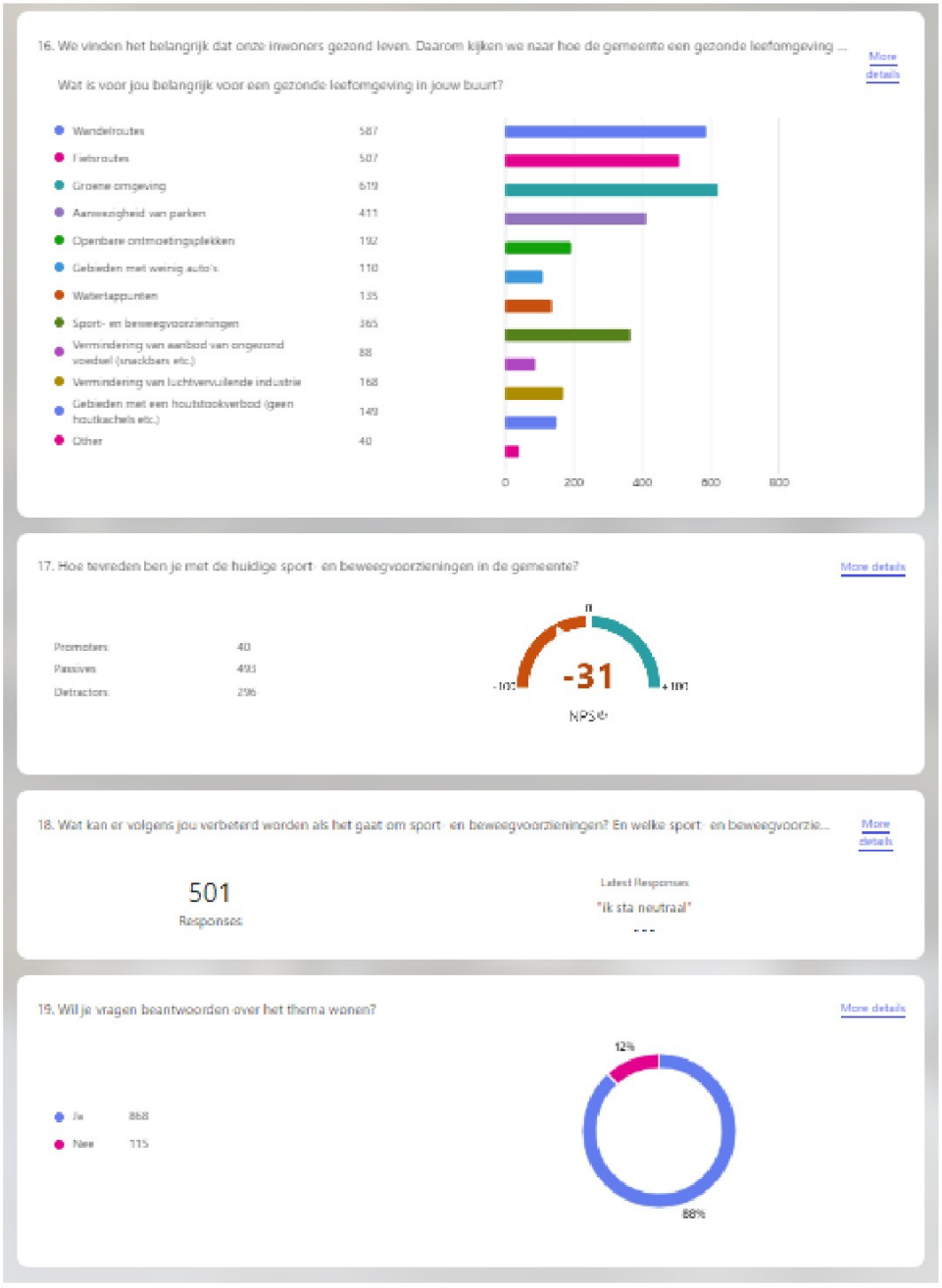
16. We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond leven. Daarom kijken we naar hoe de gemeente een gezonde leefomgeving ...
More details
Wat is voor jou belangrijk voor een gezonde leefomgeving in jouw buurt?
Wandelroutes 587
Fietsroutes 507
Groene omgeving 619
Aanwezigheid van parken 411
Openbare ontmoetingsplekken 192
Gebieden met weinig auto's 110
Waterappunten 135
Sport- en beweegvoorzieningen 365
Vermindering van aanbod van ongezond voedsel (snackbars etc.) 88
Vermindering van luchtvervuilende industrie 168
Gebieden met een houtstookverbod (geen houtkachels etc.) 149
Other 40
0
200
400
600
800
17. Hoe tevreden ben je met de huidige sport- en beweegvoorzieningen in de gemeente?
More details
Promoters 40
Passives 493
Detractors 296
-31
NPS®
18. Wat kan er volgens jou verbeterd worden als het gaat om sport- en beweegvoorzieningen? En welke sport- en beweegvoorzie...
More details
501
Responses
Latest Responses
"Ik sta neutraal"
19. Wil je vragen beantwoorden over het thema wonen?
More details
Ja 868
Nee 115
12%
88%

20. Nederland kent een groot woningtekort. Hiervoor wordt overal gekeken naar nieuwe plekken om woningen te kunnen bouwen. H...
More details
Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over het thema wonen?
Helemaal oneens
Oneens
Neutraal
Eens
Helemaal eens
Geen mening
Nieuwe woningen mogen alleen binnen de bestaande bebouwde kom worden gebouwd en niet op bijvoorbeeld landbouwgrond
De gemeente moet meer flats en appartementen met meer dan 4 verdiepingen toestaan
De gemeente moet eerder kiezen voor nieuwe woningen dan voor nieuwe bedrijven
De gemeente moet meer investeren in sociale woningbouw, ook als dat ten koste gaat van andere investeringen
De gemeente moet tiny houses (kleinere woningen) op meer plekken toestaan
Vaste bewoning op recreatieparken moet worden toegestaan
De gemeente moet zich inzetten om jongeren voorrang te geven bij een nieuwe woning
De gemeente moet zich inzetten om ouderen voorrang te geven bij een nieuwe woning in dorpscentra nabij voorzieningen
De gemeente moet zelfbewoningsplicht instellen (eigenaar of familie van de eigenaar van de woning moet zelf in de woning...
De gemeente moet eerder kiezen voor nieuwe woningen dan voor...
Helemaal oneens 3.5%
Oneens 18.6%
Neutraal 31.1%
Eens 28.6%
Helemaal eens 17.4%
Geen mening 0.8%
100%
0%
100%
21. Wil je uitleggen waarom je het eens of oneens bent met een van bovenstaande stellingen?
More details
Ja 269
Nee 586
31%
69%
22. Waarom ben je het eens of oneens met bovenstaande stellingen?
More details
263
Responses
Latest Responses
---
23. Wil je vragen beantwoorden over het thema ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving?
More details
Ja 805
Nee 180
18%
82%

24. Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over het thema thema ruimtelijke kwaliteit en de kwaliteit van de leefom...
More details
Helemaal oneens
Oneens
Neutraal
Eens
Helemaal eens
Geen mening
De gemeente investeert genoeg in kunst in de openbare ruimte
De gemeente maakt genoeg openbare zitplekken beschikbaar
De gemeente investeert genoeg in verkeersveiligheid
De gemeente investeert genoeg om je veilig op straat te laten voelen
De openbare ruimte in de gemeente is aantrekkelijk
De gemeente doet genoeg om overlast (geluid, rook, hitte etc.) te voorkomen
100%
0%
100%
25. STELLING: Ik voel mij veilig in mijn buurt.
More details
Ben je het eens of oneens met de stelling?
Promoters 113
Passives 448
Detractors 237
-16
NPS®
26. De gemeente vindt het belangrijk dat je je veilig voelt op straat. Dit hangt van veel verschillende dingen af, zoals de inrichting van ...
More details
Wat vind je belangrijk voor de sociale veiligheid in je eigen buurt?
Genoeg groen 288
Genoeg straatverlichting 685
Genoeg politie en handhaving op straat 546
Genoeg woningen 304
Genoeg winkels 211
Genoeg horeca 134
Genoeg scholen 184
Genoeg openbare voorzieningen (bibliotheek, theater, etc.) 264
Genoeg cameratoezicht 258
Other 54
0
200
400
600
800
27. Wat vind je belangrijk voor de verkeersveiligheid in je eigen buurt?
More details
Aanwezigheid van straatverlichting 672
Aanwezigheid van politie en handhaving op straat 392
Gebieden met weinig auto's 113
Lijnen en markeringen op de weg 382
Maatregelen om je snelheid te verminderen (bloembakken, drempels, wegversmallingen,... 381
Aanwezigheid verkeerslichten 72
Aanwezigheid verkeersborden 167
30 km/u gebieden in de bebouwde kom 351
Other 55
0
200
400
600
800

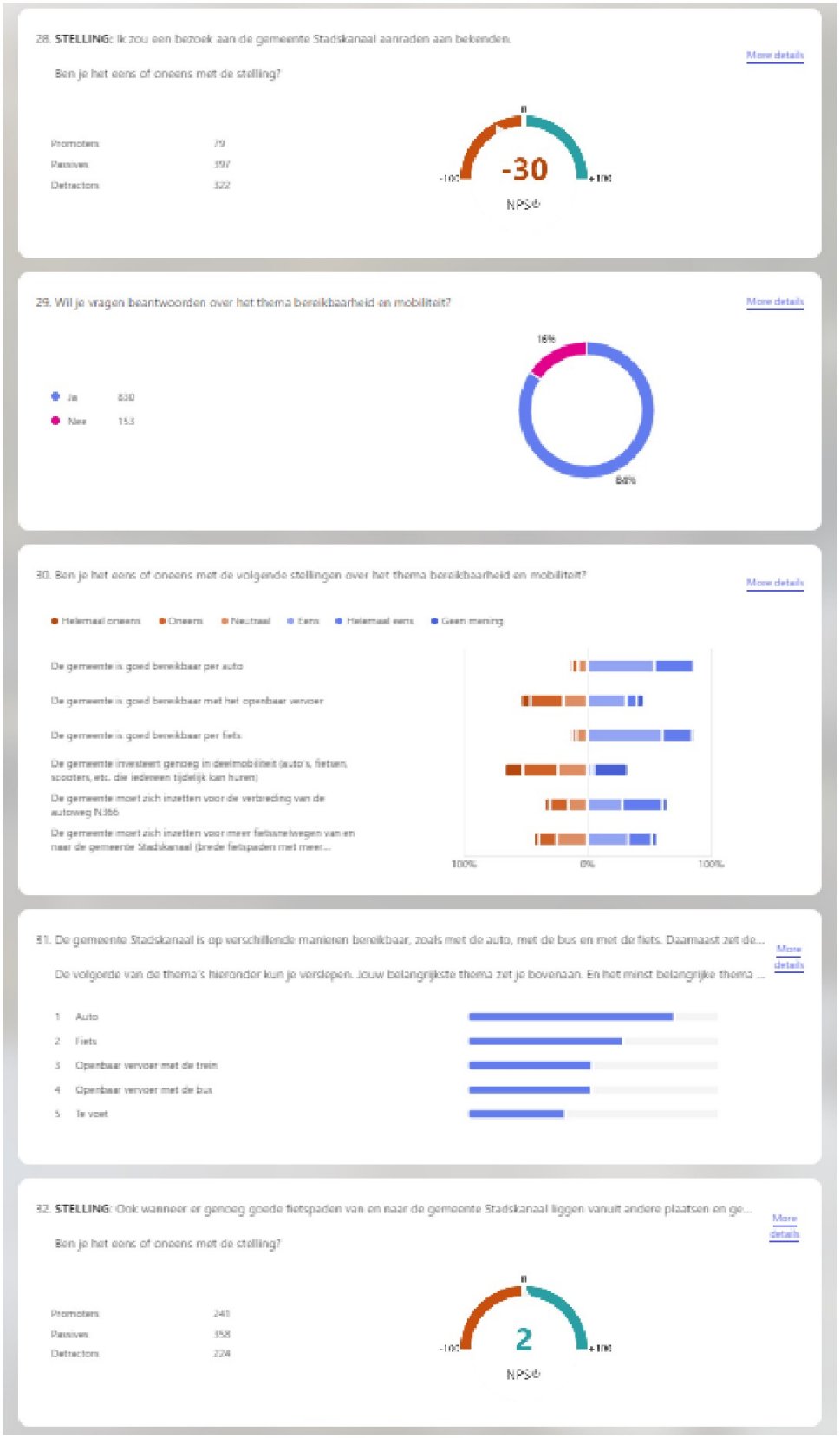
28. STELLING: Ik zou een bezoek aan de gemeente Stadskanaal aanraden aan bekenden.
More details
Ben je het eens of oneens met de stelling?
Promoters 79
Passives 397
Detractors 322
0
-30
-100
+100
NPS©
29. Wil je vragen beantwoorden over het thema bereikbaarheid en mobiliteit?
More details
Ja 830
Nee 153
16%
84%
30. Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over het thema bereikbaarheid en mobiliteit?
More details
Helemaal oneens
Oneens
Neutraal
Eens
Helemaal eens
Geen mening
De gemeente is goed bereikbaar per auto
De gemeente is goed bereikbaar met het openbaar vervoer
De gemeente is goed bereikbaar per fiets
De gemeente investeert genoeg in deelmobiliteit (auto's, fietsen, scooters, etc. die iedereen tijdelijk kan huren)
De gemeente moet zich inzetten voor de verbreding van de autoweg N366
De gemeente moet zich inzetten voor meer fietssnelwegen van en naar de gemeente Stadskanaal (brede fietspaden met meer...
100%
0%
100%
31. De gemeente Stadskanaal is op verschillende manieren bereikbaar, zoals met de auto, met de bus en met de fiets. Daarnaast zet de...
More details
De volgorde van de thema's hieronder kun je verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovenaan. En het minst belangrijke thema ...
1 Auto
2 Fiets
3 Openbaar vervoer met de trein
4 Openbaar vervoer met de bus
5 Te voet
32. STELLING: Ook wanneer er genoeg goede fietspaden van en naar de gemeente Stadskanaal liggen vanuit andere plaatsen en ge...
More details
Ben je het eens of oneens met de stelling?
Promoters 241
Passives 358
Detractors 224
0
2
-100
+100
NPS©

33. De gemeente Stadskanaal wil zo duurzaam mogelijk zijn. De ambitie is om in 2050 energie- en CO2 neutraal te zijn. Dit heeft ook...

More details

Welk van de onderstaande mogelijkheden zou je mogelijk gaan gebruiken in de toekomst?

Elektrische deelvervoer (fietsen, steps, scooters)	87
Elektrische deelauto	90
Lokale busverbindingen (bijvoorbeeld naar kleinere dorpen en bedrijventerreinen)	160
Verbeterde fietspaden en -routes van en naar de gemeente	305
Other	125

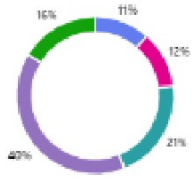

34. Wil je vragen beantwoorden over het thema duurzaamheid en klimaat?

More details

Ja	773
Nee	210

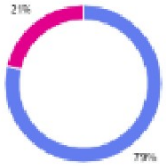

35. Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over duurzame investeringen in jouw omgeving?

More details

Helemaal oneens · Oneens · Neutraal · Eens · Helemaal eens · Geen mening

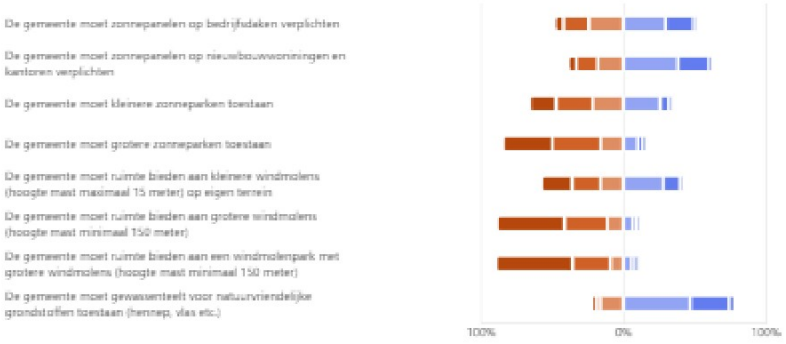

36. In de provincie hebben steeds meer agrariërs een eigen windmolen op hun terrein. Dit zijn kleine windmolens met een maximale h...

More details

Geef aan welke opties voor het plaatsen van kleinere windmolens voor jou acceptabel zijn.

In de bebouwde kom op grond van de gemeente	66
In de bebouwde kom op eigen grond	128
Op bedrijventerreinen	450
Rondom sportvelden	182
Langs provinciale wegen	459

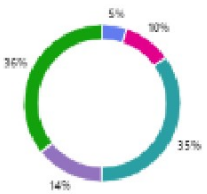

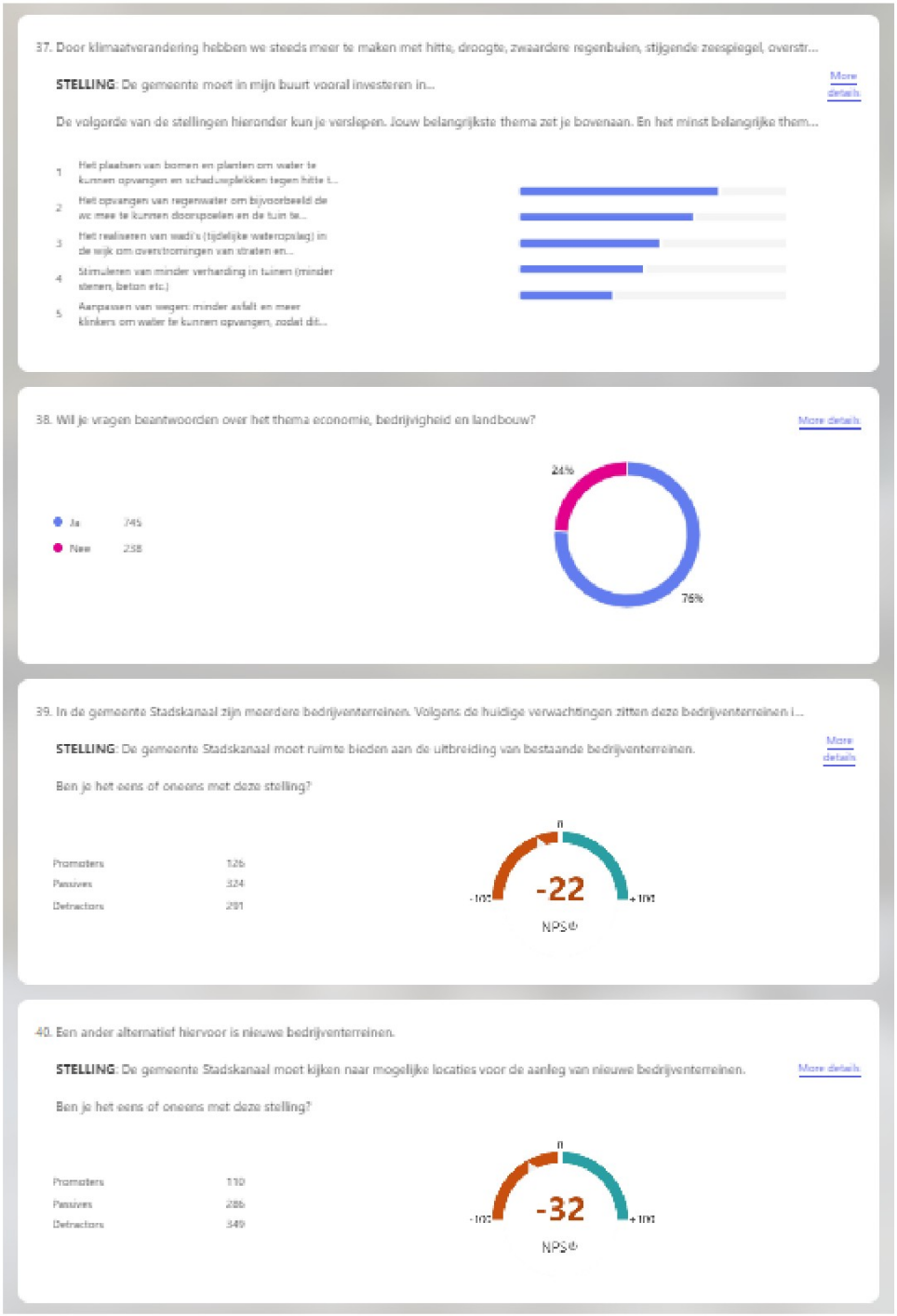
37. Door klimaatverandering hebben we steeds meer te maken met hitte, droogte, zwaardere regenbuien, stijgende zeespiegel, overstr...
STELLING: De gemeente moet in mijn buurt vooral investeren in...
More details
De volgorde van de stellingen hieronder kun je verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovenaan. En het minst belangrijke them...
1 Het plaatsen van bomen en planten om water te kunnen opvangen en schaduwplekken tegen hitte t...
2 Het opvangen van regenwater om bijvoorbeeld de wc mee te kunnen doorspoelen en de tuin te...
3 Het realiseren van wadi's (tijdelijke wateropslag) in de wijk om overstromingen van straten en...
4 Stimuleren van minder verharding in tuinen (minder stenen, beton etc.)
5 Aanpassen van wegen: minder asfalt en meer klinkers om water te kunnen opvangen, zodat dit...
38. Wil je vragen beantwoorden over het thema economie, bedrijvigheid en landbouw?
More details
Ja 745
Nee 258
24%
76%
39. In de gemeente Stadskanaal zijn meerdere bedrijventerreinen. Volgens de huidige verwachtingen zitten deze bedrijventerreinen i...
STELLING: De gemeente Stadskanaal moet ruimte bieden aan de uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen.
More details
Ben je het eens of oneens met deze stelling?
Promoters 126
Passives 324
Detractors 291
0
-22
-100
+100
NPS®
40. Een ander alternatief hiervoor is nieuwe bedrijventerreinen.
STELLING: De gemeente Stadskanaal moet kijken naar mogelijke locaties voor de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen.
More details
Ben je het eens of oneens met deze stelling?
Promoters 110
Passives 286
Detractors 349
0
-32
-100
+100
NPS®

41.

STELLING: De gemeente Stadskanaal moet ruimte bieden aan nieuwe bedrijven en bestaande bedrijven die willen uitbreiden di... More details

Geef per categorie aan of je het eens of oneens bent met de stelling.

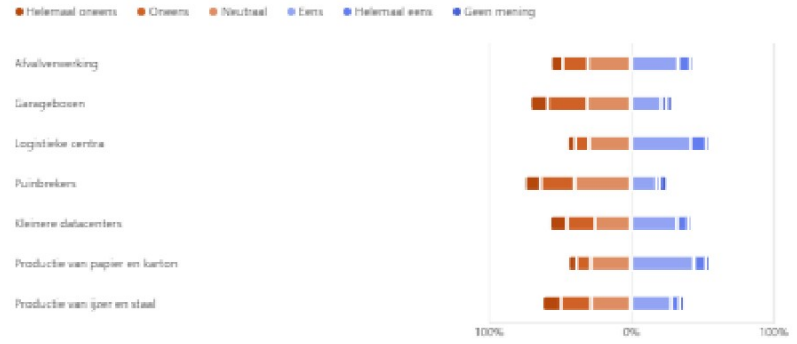

42. De gemeente Stadskanaal vindt de uitstraling van bedrijventerreinen in de leefomgeving belangrijk. Geef per thema hoe belan... More details

43. In de gemeente Stadskanaal wonen en werken veel agrariërs. De toekomst van de landbouw is momenteel een belangrijk vraagstu... More details

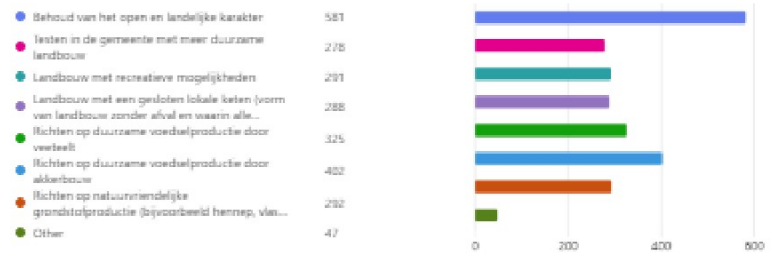

44. In de gemeente Stadskanaal hebben steeds meer dorpscentra steeds vaker last van leegstand. Hierdoor is het voor ondernemers e... More details

Ben je het eens of oneens met het inbreiden van dorpscentra?

Promoters	73
Passives	333
Detractors	332

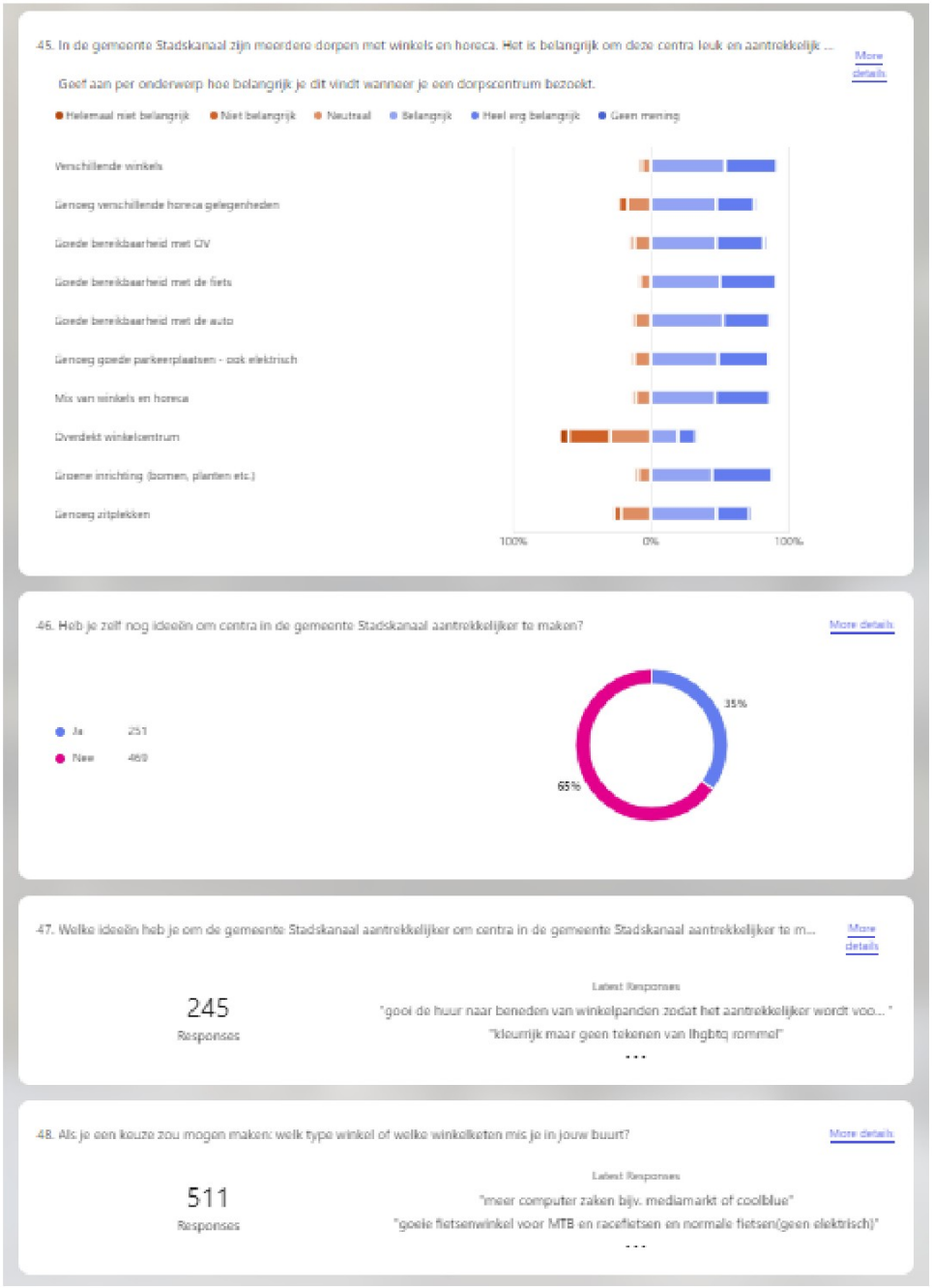
45. In de gemeente Stadskanaal zijn meerdere dorpen met winkels en horeca. Het is belangrijk om deze centra leuk en aantrekkelijk ...
More details
Geef aan per onderwerp hoe belangrijk je dit vindt wanneer je een dorpscentrum bezoekt.
Helemaal niet belangrijk
Niet belangrijk
Neutraal
Belangrijk
Heel erg belangrijk
Geen mening
Verschillende winkels
Genoeg verschillende horeca gelegenheden
Goede bereikbaarheid met OV
Goede bereikbaarheid met de fiets
Goede bereikbaarheid met de auto
Genoeg goede parkeerplaatsen - ook elektrisch
Mix van winkels en horeca
Overdekt winkelcentrum
Groene inrichting (bomen, planten etc.)
Genoeg zitplekken
100%
0%
100%
46. Heb je zelf nog ideeën om centra in de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te maken?
More details
Ja 251
Nee 469
35%
65%
47. Welke ideeën heb je om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker om centra in de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te m...
More details
245
Responses
Latest Responses
"gooi de huur naar beneden van winkelpanden zodat het aantrekkelijker wordt voo..."
"kleurrijk maar geen tekenen van lhgbtq rommel"
...
48. Als je een keuze zou mogen maken: welk type winkel of welke winkelketen mis je in jouw buurt?
More details
511
Responses
Latest Responses
"meer computer zaken bijv. mediamarkt of coolblue"
"goeie fietsenwinkel voor MTB en racefietsen en normale fietsen(geen elektrisch)"
...

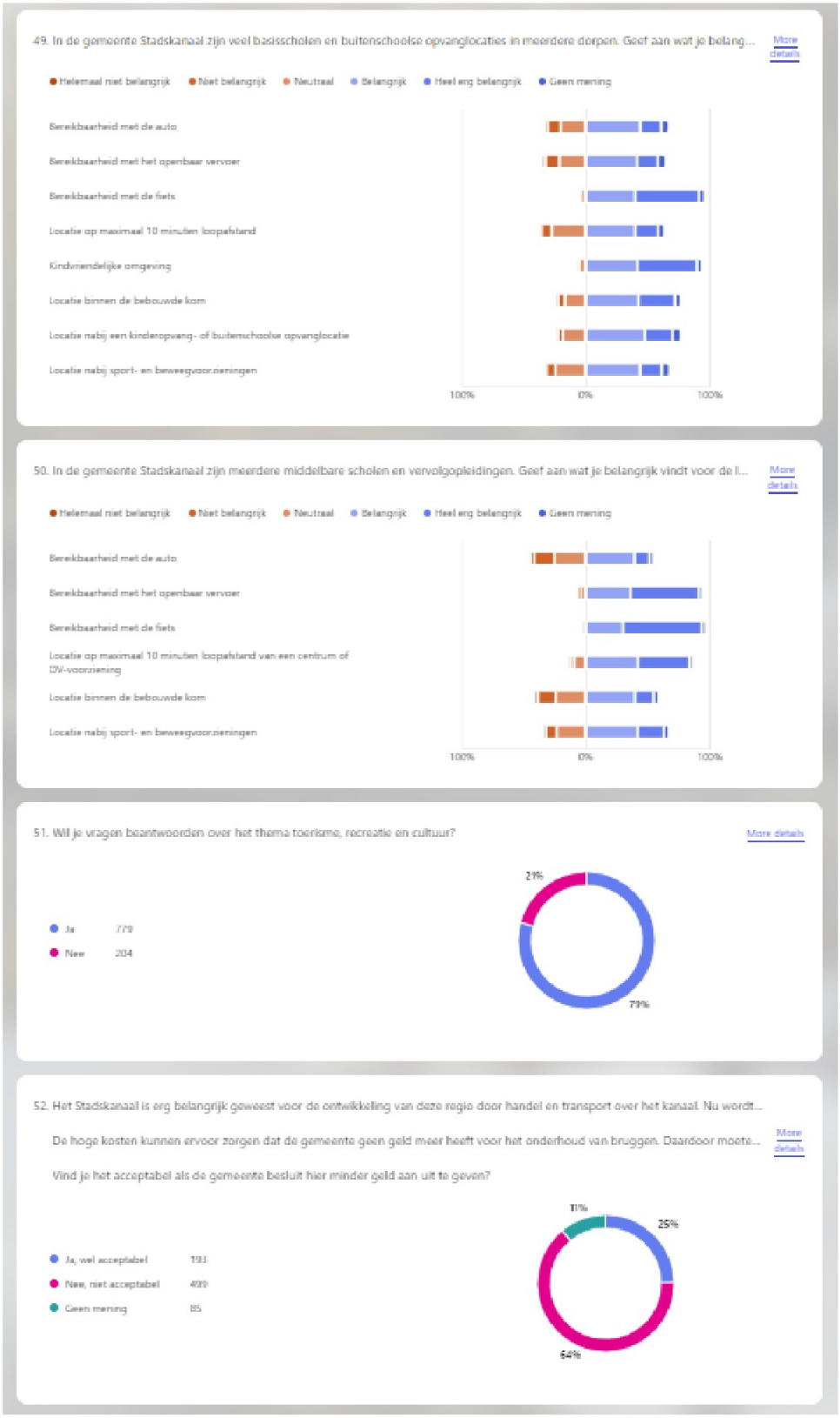
49. In de gemeente Stadskanaal zijn veel basisscholen en buitenschoolse opvanglocaties in meerdere dorpen. Geef aan wat je belang...
More details
Helemaal niet belangrijk
Niet belangrijk
Neutraal
Belangrijk
Heel erg belangrijk
Geen mening
Bereikbaarheid met de auto
Bereikbaarheid met het openbaar vervoer
Bereikbaarheid met de fiets
Locatie op maximaal 10 minuten loopafstand
Kindvriendelijke omgeving
Locatie binnen de bebouwde kom
Locatie nabij een kinderopvang- of buitenschoolse opvanglocatie
Locatie nabij sport- en beweegvoorzieningen
100%
0%
100%
50. In de gemeente Stadskanaal zijn meerdere middelbare scholen en vervolgopleidingen. Geef aan wat je belangrijk vindt voor de l...
More details
Helemaal niet belangrijk
Niet belangrijk
Neutraal
Belangrijk
Heel erg belangrijk
Geen mening
Bereikbaarheid met de auto
Bereikbaarheid met het openbaar vervoer
Bereikbaarheid met de fiets
Locatie op maximaal 10 minuten loopafstand van een centrum of OV-voorziening
Locatie binnen de bebouwde kom
Locatie nabij sport- en beweegvoorzieningen
100%
0%
100%
51. Wil je vragen beantwoorden over het thema toerisme, recreatie en cultuur?
More details
Ja 779
Nee 204
21%
79%
52. Het Stadskanaal is erg belangrijk geweest voor de ontwikkeling van deze regio door handel en transport over het kanaal. Nu wordt...
De hoge kosten kunnen ervoor zorgen dat de gemeente geen geld meer heeft voor het onderhoud van bruggen. Daardoor moete...
More details
Vind je het acceptabel als de gemeente besluit hier minder geld aan uit te geven?
Ja, wel acceptabel 193
Nee, niet acceptabel 499
Geen mening 85
11%
25%
64%

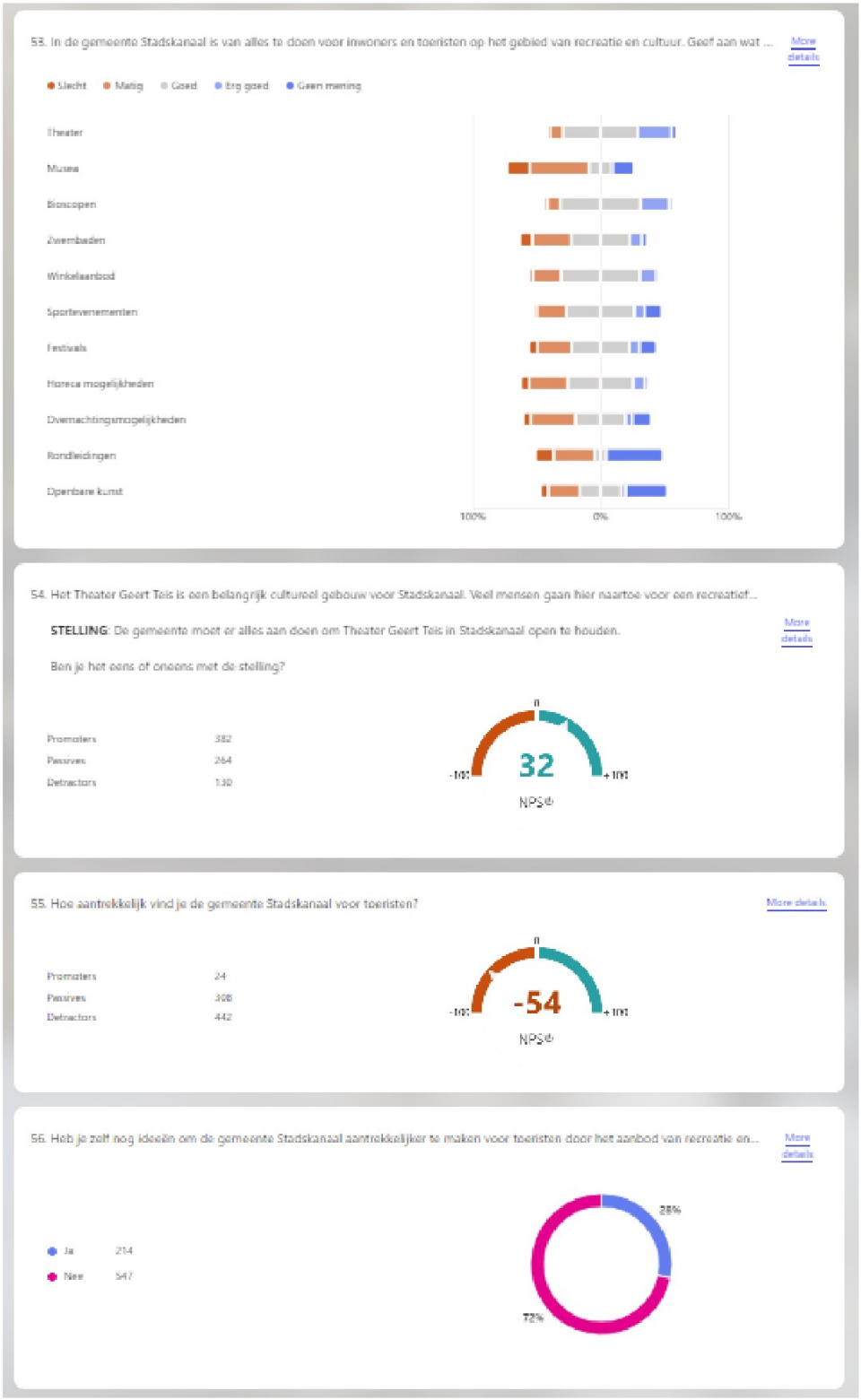
53. In de gemeente Stadskanaal is van alles te doen voor inwoners en toeristen op het gebied van recreatie en cultuur. Geef aan wat ...
More details
Slecht
Matig
Goed
Erg goed
Geen mening
Theater
Musea
Bioscopen
Zwembaden
Winkelaanbod
Sportevenementen
Festivals
Horeca mogelijkheden
Overnachtingsmogelijkheden
Rondleidingen
Openbare kunst
100%
0%
100%
54. Het Theater Geert Teis is een belangrijk cultureel gebouw voor Stadskanaal. Veel mensen gaan hier naartoe voor een recreatief...
STELLING: De gemeente moet er alles aan doen om Theater Geert Teis in Stadskanaal open te houden.
More details
Ben je het eens of oneens met de stelling?
Promoters 382
Passives 264
Detractors 130
0
-100
32
+100
NPS®
55. Hoe aantrekkelijk vind je de gemeente Stadskanaal voor toeristen?
More details
Promoters 24
Passives 308
Detractors 442
0
-100
-54
+100
NPS®
56. Heb je zelf nog ideeën om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te maken voor toeristen door het aanbod van recreatie en...
More details
Ja 214
Nee 547
28%
72%

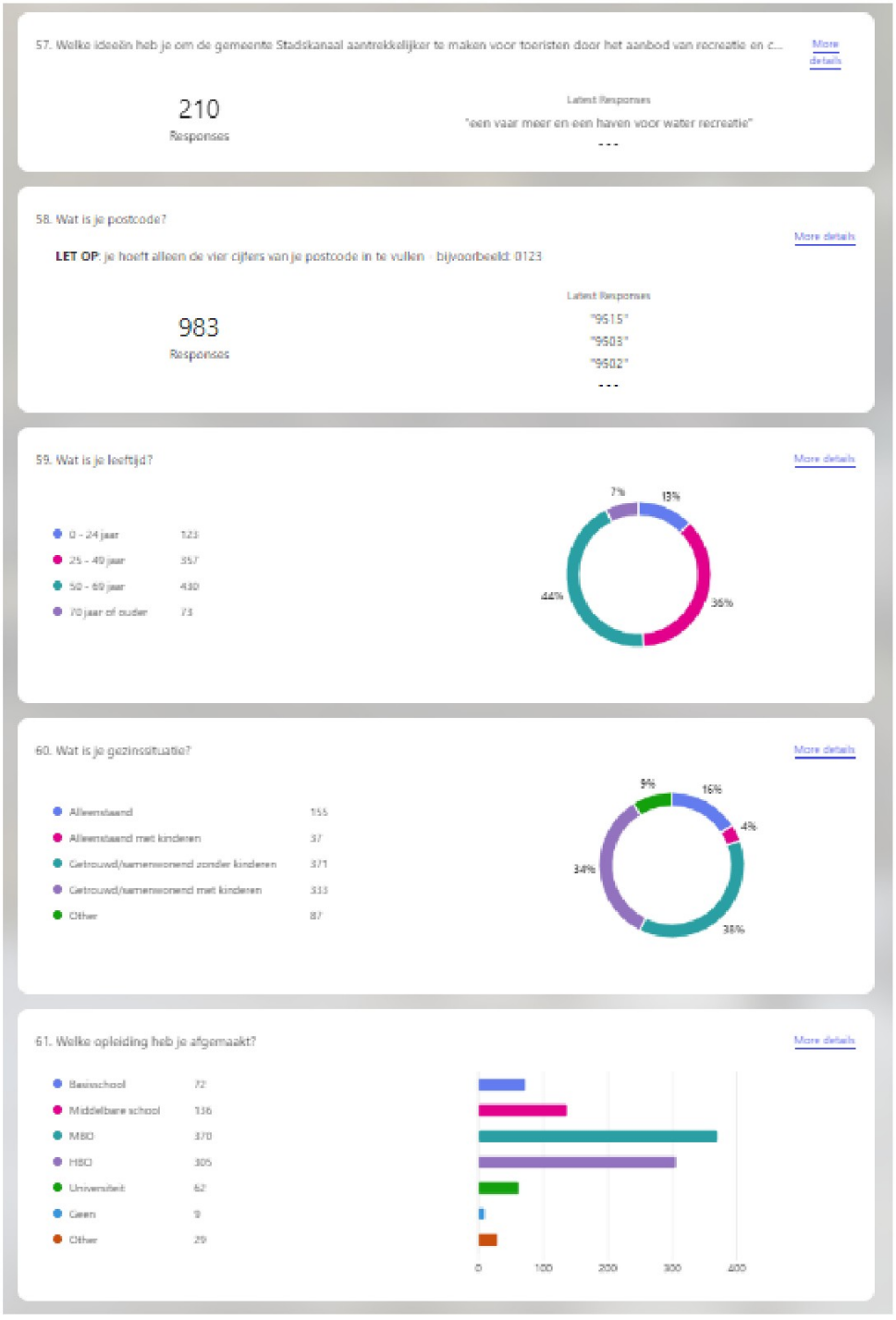
57. Welke ideeën heb je om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te maken voor toeristen door het aanbod van recreatie en c...
More details
210
Responses
Latest Responses
"een vaar meer en een haven voor water recreatie"
---
58. Wat is je postcode?
More details
LET OP: je hoeft alleen de vier cijfers van je postcode in te vullen - bijvoorbeeld: 0123
983
Responses
Latest Responses
"9615"
"9603"
"9602"
---
59. Wat is je leeftijd?
More details
0 - 24 jaar 123
25 - 49 jaar 357
50 - 69 jaar 430
70 jaar of ouder 73
7%
13%
44%
36%
60. Wat is je gezinssituatie?
More details
Alleenstaand 155
Alleenstaand met kinderen 37
Getrouwd/samenwonend zonder kinderen 371
Getrouwd/samenwonend met kinderen 333
Other 87
9%
16%
4%
34%
38%
61. Welke opleiding heb je afgemaakt?
More details
Basisschool 72
Middelbare school 136
MBO 370
HBO 305
Universiteit 62
Geen 9
Other 29
0
100
200
300
400